БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЫТИ ЛЕНИНА!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 235 (5127)
Вторник
Ноябриин 26
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ тухай

РСФСР-эй нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй эрхэтэ түлөөлэлгын болзорой үнгэрһэнтэй хамта, „РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримэй“ 63-дахи статьягай үндэһөөр Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй Президиумэй тогтоохонь хадаа:

РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые 1947 оной февралиин 9 дэ, воскресеньедэ хэхэ гэжэ зарлаха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
И. ВЛАСОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
П. БАХМУРОВ.

Москва, 1946 оной ноябриин 24.

Политическэ һуралсал—коммунистын түрүүшын уялга мүн

Марксистско-ленинскэ теори гээшэ манай партиин шалгагдамал ба найдамтай компас, тэрэнэй шэг замай одон болоно. Энхэ амгалан сагташье, мүн сэрэгэй үедэшье советскэ гүрэнэй туйлаһан бүхэдэлхэйн түүхэтэ удхашанартай илалтанууд, советскэ олониитын ба гүрэнэй байгуулалтын илалта болбол большевистскэ парти өөрынгөө ажал хэрэгые ябуулхадаа мүнөө үеын түрүү идеологи болохо марксизм-ленинизмые хүтэлбэри болгожо байдагайнь ашаар туйлагдаһан байна.

Марксистско-ленинскэ теори болбол ушар байдалые зүбөөр ойлгохо, событинуудай доторойнь холбоонуудые мэдэхэ, событинуудай ябасые уридшалан мэдээд, мүнөөнэй событинууд хайшаа ямараар хүгжэжэ байнаб гэжэһээ гадна, ерээдүйн сагта тэдэнэр хайшан гээд хайшаа хүгжэхэб гэжэ уридшалан мэдэхэ арга-боломжые манай кадрнуудта олгодог байна гэжэ нүхэр Сталин һургана.

Манай парти болбол советскэ обществын хүтэлбэрилхын хүсэниинь мүн. Тэрэ хадаа советскэ хүнүүдэй зохеохы ажалые ударидалаг байна. Советскэ хүнүүдэй зүгһөө өөрынгөө хүдэлмэриие инаг дуратай ба амжалтатайгаар дүүргэхэ, парти ба советскэ гүрэнэй политикые гүнзэгыгөөр ойлгохо, хамаг бүхы хүсөөрөө оролсожо, тэрэниие бэелүүлхэ гээшэ манай обществын байдалда илангаяа шухала байна. „Агууехэ байгуулалтын зорилгонууд, манай ороной арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба улам саашадань хүгжөөхэ түсэбэй дүүргэлтэ хадаа үндэр дээдэ идейнэ хэмжээтэй байха ба хүмүүжэлэй ба культурна хүдэлмэриие үргэн далайсатай болгохые эринэ“. (А. Жданов).

Советскэ общество болбол социализмые бата бэхи болгохо ба дам саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ советскэ хүнүүдэй һанаа сэдьхэл гээшэ илангаяа ехэ хүсэтэй болоһон хүгжэлтын тиимэ шатада ороод байна гээшэ. Ниитын ажабайдалай коммунистическэ формонуудта шата дамжан шалжан орохо ябадал хадаа хүнүүдэй һанаа бодолдо үлэжэ байгаа капитализмын „мэнгэнүүдые“ уудалан һалгаахые, социалистическэ мэдэрэлтэй байхаар хүмүүжүүлхые эринэ. Социалистическэ мэдэрэл хадаа советскэ обществын урагшаа дэбжэхэ ябадалые хурдадхажа, тэрэнэй хүсэн шадалай уг үндэһэнүүдые улам бата бэхи болгодог байна.

Советскэ хүнүүдэй дундахи хүмүүжэлэй хүдэлмэриие бүхы коммунистнууд ябуулха зэргэтэй. Коммунист—коммунизм байгуулхын түлөө түрүү тэмсэлшэ мүн. Ажал-ябуулгын научна хүтэлбэри болохо марксизм-ленинизмые хэн һайнаар шудалнаб, гансал тэрэ хүн манай байдалда түрүү тэмсэлшэ ба хүтэлбэрилэгшын үүргые дүүргэжэ шадаха байна.

Тиимэ дээрэһээ ВКП(б)-гэй Устав болбол партиин члэнэй уялгануудые тодорхойлходоо ниимэ эрилтые түрүүшын һуурида табина гэбэл: „Өөрынгөө мэдэрэлые дээшэлүүлхын хойноһоо, марксизм-ленинизмын үндэһэн сурталнуудые шудалхын хойноһоо эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилхэ“. Политическэ һуралсал—коммунист бүхэнэй тон түрүүшын уставной уялга мүн.

Манай кадрнууд болбол теоретическэ ба культурна талаар ехэ ургалтатай байха үлэмжэ һайн арга-боломжонуудтай гээшэ. Социализм болбол эрдэм һураха үргэн харгы нээжэ үгэбэ. Түбхын түрүүндэ большевигүүд хадаа наукануудай эгээл ехэ наука болохо марксизм-ленинизмые шудалха ёһотой. Олонхи коммунистнууд өөрынгөө идейно-политическэ хэмжээе һайнаар дээшэлүүлжэ, уставаар хараалагдаһан уялгануудаа дүүргэжэ байна. Партиин олон зуугаад ба мянгаад члэнүүд ба кандидадууд марксизм-ленинизмын үндэһэн сурталнуудые тус тустаа шудалжа, шууд нэтэрүүгээр ба зоригтойгоор һуража байна.

Гэбэшье, манай кадрнуудай марксистско ленинскэ болбосоролой зорилгонууд хадаа парторганизацинуудай эдибхитэй хүдэлмэригүйгөөр шиидхэгдэжэ болохо юм гэжэ бодожо болохогүй. Марксизм-ленинизмые шудалха гэжэ коммунистын урда табигдадаг ВКП(б)-гэй Уставай эрилтэ хадаа нютагай партийна организацинуудай үмэнэ шухала уялгануудые даалгана гэбэл: тэдэнэр коммунистнуудай һуралсалые мхилхэхэ, тэдэнэй политическэ болбосоролые шалгажа байха ёһотой. Марксизм-ленинизмдэ кадрнуудые һургаха гол метод хадаа большевистскэ партиин түүхэ ба теориие тус тустаа шудалан үзэхэ метод болодог хадань энэ хүдэлмэри улам шухала удхашанартай болоно. Энэ метод болбол большевигүүдэй урданай үетэнэй опыт дээрэ шалгагдаа. Олонхи коммунистнуудай энэ методые амжалтатайгаар ашаглажа, партиин Уставай эрилтые дүүргэхынь тула бүхы нүхэсэлнүүд манай, советскэ байдалда бии гээшэ.

Тус тустаа һураха ябадалай метод хадаа нарин нягта шалгалтатай байхые эринэ. Шалгалтагүй байһан газарта партиин зарим члэнүүд теоридэ хамаагүйгөөр хандажа байһанаа „аминдаа һуража байнаб“ гэжэ хэлээд бугэлдэг байһан тухай үсөөн бэшэ баримтанууд бии. Жэшээлхэдэ, Воронежско областиин, Ново-Калитвенскэ районой парткабинедтэ коммунистнуудтай хэһэн теоретическэ хөөрэлдөөн хадаа партиин түүхые тус тустаа шудалжа байна гэжэ ВКП(б)-гэй райкомой һанажа байһан олон хүнүүдэй юушье хэдэггүй байһаниие элитэ харуулба. ВКП(б)-гэй Иркутска Обкомой пленум дээрэ үгэ хэлэһэн хүнүүд хадаа шалгалта хиналтын үгы байһан дээрэһээ марксистско-ленинскэ теориие тус тустаа шудалжа байгшадай список соо байһан олонхи хүнүүд зарим районуудта огто һурадаггүй байгаа гэһэн хэдэн баримтануудые харуулһан байна. Тиин, Черемховско городской партийна организацида—590 коммунистнууд, Иркутска сельскэ райондо—749, Тайшетскэ райондо—397 коммунистнууд оройдоошье һурдаггүй байха юм.

Һуладашагүй хиналта, коммунистнуудай ямараар һуража байһаниие шалгаха ябадал хадаа политическэ һайнаар болбосорхо ябадалай шухалын шухала нүхэсэл болоно. Теориие тус тустаа үзэжэ байһан хүнүүдтэй хөөрэлдөөнүүдые хэхэ, опыдоо андалдаха, зүблөөнүүдые татаха, партийна суглаанууд дээрэ теоретическэ һуралсалай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ шухала байһан тухай „Белорусска ССР-тэ, Орловско ба Курска областьнуудта марксизм-ленинизмын пропагандые ябуулха тухай“ ВКП(б) гэй ЦК-гэй тогтоол соо заагдаһан байгаа. Политическэ һуралсал гээшэ коммунистын хубиин хэрэг бэшэ. Партийна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол шаардалгаяа шангадхаха. Коммунистнуудай һуралсалые саг үргэлжэ шалгажа байха ёһотой.

Консультацинууд, хөөрэлдөөнүүд, лекцинүүдые хэжэ, теориие тус тустаа шудалжа байһан хүнүүдтэ шухала туһаламжа үзүүлхэ шухала. Энэ талаар партийна кабинедүүд болбол шухала үүргэ зүүргэхэ ёһотой. Парткабинедүүдэй, пропаганда ба агитациин таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд ойлгогдоогүй асуудалнуудые коммунистнуудта тайлбарилжа үгэхэ, ном дэбтэрые хайшан гэжэ үзэхэ ёһотойб гэжэ һургаха уялгатай. Удха түгэс лекци ба хөөрэлдөөнүүд марксистско-ленинскэ теориин шухала заабаринуудые һайнаар ба гүнзэгыгөөр ойлгожо абахадань, тэрэ теори шудалагшадта туһалха байна.

Манай партиин зэргэдэ нилээд олон шэнэ зоной ороһониинь мэдээжэ. Олонхи залуу коммунистнууд тус тустаа һурахын тула зохихо бэлэдхэлгүй байна. Партийна организацинууд хадаа тэдээндэ политһургуулинууд ба кружогуудые байгуулха, тэдэниие хүтэлбэрилхын тула бэлэдхэлтэй пропагандистнуудые томилхо, тэдээндэ семинарнууд, лекцинүүдые алгадгүй эмхидхэжэ байха ба пропагандистнуудта туһаламжа болгон нютагай газетэнүүдэй хуудаһан дээрэ материалнуудые тунхаглаха ябадалые эмхидхэхэ ёһотой.

Теэд, зарим партийна организацинууд энэ шухала хэрэгтэ хүнгэнөөр хандана гэһэн баримтанууд бии. Сумска областиин Роменскэ районой олонхи залуу коммунистнууд, партиин 400 үлүүтэй члэнүүд ба кандидадууд ямаршье һургуулида ябадаггүй байна. Тюменскэ областиин Голышмановскэ районой, политһургуулинууд ба кружогуудта оруулхынгаа урда тэдэ коммунистнуудтай хөөрэлдэжэ үзээгүй, тэдэнэй эрдэмэй хэмжээе элирүүлээгүй байха юм. Гэхэ зуура һуралсалай али нэгэн формые шэлэжэ олоходоо хүнүүдэй бэеын бэлэдхэлые элирүүлхэ гээшэ Уставаар хараалагдаһан уялгануудые һайнаар дүүргэхэ ябадалдань коммунистдэ туһаллаг байна.

Һүүлэй үедэ партида абтаһан коммунистнуудай зарим хубинь марксистско-ленинскэ теориие кружогуудта ябажа шудалха дуратай. Партийна организацинууд болбол тэдээндэ туһалжа имарга боломжо олгохо ёһотой. Партийна организацида бэлэдхэлгэй пропагандистнуудай байгаа һаань, кружогто ябагшадай эрдэм болбосоролой ба политическэ бэлэдхэлэй талаар нэгэн алли хэмжээтэй байгаа һаань, „ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсын“ гараһантай дашарамдуулан партийна пропагандые ябуулха тухай“ ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолгой зохилдуулан кружогууд байгуулагдаха ёһотой.

ВКП(б) гэй ЦК болбол партийна гэгээрэлэй гол формонуудые заажа үгөөд, бүхы коммунистнуудые политическэ һуралсалда хабадуулха тухай программые партийна организацинуудта үгэһэн байна. Коммунист бүхэнэй партийна уялга, үүргэ хадаа өөрынгөө мэдэрэлые дээшэлүүлхын хойноһоо, марксизм-ленинизмын үндэһэн заабаринуудые шудалхын хойноһоо эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилхэ ябадал болоно. Партийна организацинууд болбол коммунистнуудай политическэ һуралсалай үргэн далайса ба үндэр дээдэ идейнэ хэмжээнэй түлөө тэмсэхэ ёһотой.

„Правдын“ ноябриин 21-эй түрүү бэшэг.

ССР Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Министрын ПРИКАЗ

1946 оной ноябриин 24. № 60. г. Москва.

Нүхэд солдадууд ба матросууд, сержантнууд ба старшинанууд!
Нүхэд офицернүүд, генералнууд ба адмиралнууд!

Зэбсэгтэ Хүсэнүүд болон советскэ арад мүнөөдэр **АРТИЛЛЕРИИН ҮДЭРЫЕ** һайндэрлэжэ, манай Эхэ орониие хамгаалагшад болохо шэн габьяата артиллеристнүүдые хүндэлэн еһолжо байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай байлдаануудай газарнууд дээрэ советскэ артиллеристнүүд болон минометчигууд үндэр ехэ дайшалхы мэргэжэлээ харуулһан ба өөһэдынгөө сэрэгэй үүргэ уялгые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн байха юм.

Артиллерийскэ ажаүйлэдбэриин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, конструкторнууд, технигүүд болон инженернүүд өөһэдынгөө шэн зоригто ажалаар манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые түрүү зэргын артиллерийскэ техникээр хангаа. Энэ техникээр зэбсэгжэһэн советскэ артиллери болбол өөрынгөө нисуулхы шанга галаар үнгэрһэн дайнай бүхы фронтнууд дээрэ дайсанай ябган сэрэг, танкнууд, артиллери болон авиацида хүндэ ехэ гээлтэнүүдые ушаруулһан байгаа.

Арад зоной дура сэдьхэлээр ба манай вождь нүхэр **СТАЛИНАЙ** эсэшэ сусашагүй анхарал оролдолгонуудаар хүреэлэгдэһэн манай артиллери Советскэ армиин хүсэн түгэс сохилтын хүсэн боложо урган ерэбэ.

Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй бүхы личнэ составые ба артиллерийскэ ажаүйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэдые **АРТИЛЛЕРИИН ҮДЭРЭЙ** һайндэрөөр дашарамдуулан амаршалнам.

Манай советскэ артиллериие саашадань бүхэжүүлхэ хэрэгтэ шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлахыень бүхы артиллеристнүүдтэ, минометчигуудта, артиллерийскэ эрдэм ухаанай ажал-ябуулагшадта, артиллерийскэ ажаүйлэдбэриин конструкторнууд, эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүдтэ хүсэнэм.

АРТИЛЛЕРИИН ҮДЭРЫЕ тэмдэглэжэ захирхамни хадаа:

Мүнөөдэр, ноябриин 24-дэ, манай Эхэ ороной столица—Москвада, союзна республиканууд столицанүүдтэ ба Ленинград, Сталинград, Севастополь, Одесса, Хабаровск, Новосибирск, Свердловск, Горький, Молотов болон Тула городуудта артиллереэр хори дахин буудажа салют мэндэ хүргэхэ.

Советскэ артиллери мандаха болтогой!
Манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүд мандаха болтогой!
Советскэ правительство мандаха болтогой!
Манай вождь, манай илалтануудые зоригжуулан эмхидхэгшэ агууехэ Сталин мандаха болтогой!

ССР Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Министрын орлогшо армиин генерал П. БУЛГАНИН.

Контороһоо үйлэдбэридэ ерэнэ

Советскэ хүнүүд шэн зоригтойгоор шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэб дүүргэхын түлөө шанга тэмсэл эхилһэээр үнинэй. Хүн бүхэн түрэл ороноо улам хүсэтэй, улам баян болгохын түлөө шэнэ шэнэ замуудые, арга-боломжонуудые бэдэрнэ. Олониитын ажалай эдибхи үүсхэл хаа-хаанагүй угаа ехээр ургадана.

Һаяхан Куйбышевай нэрэмжэтэ Коломенскиин паровозо-бүтээлгын заводто табельщигаар хүдэлмэрилжэ байһан комсомолка Галина Сергиенко гэгшэ станок дээрэ хүдэлмэрилхөөр ороод, алба хаажа байһан залуушуулые тэрэнэй жэшээгээр үйлэдбэридэ ерэжэ хүдэлмэрилхые уряалһан байна. Тэрэ уряал манай орон дотор, тэрэ тоодо Улан-Удын паровозо-бүтээлгын заводто үргэнөөр сууряатажа, заводой конторода хүдэлмэрилжэ байһан залуушуул станок дээрэ хүдэлмэрилхөөр үйлэдбэридэ ерэнэ.

Галина Сергиенкын һайн үүсхэлые эгээл түрүүн инструментальна цехын комсомолка—нарядчица Анна Авдеева дахаа. Нүхэр Авдеева токарна станок дээрэ хүдэлмэрилхөө ороходоо, энээнэй ульгэр жэшээе дахахые заводой цехүүдэй бүхы залуушуулые уряалаа һэн.

Энэ нүхэрэй уряалые эндэхи комсомолецууд халуунаар дэмжэбэ. Кладовщик Зоя Мурзина, раздатчик Наташа Чабаева гэгшэд фрезеровщигай мэргэжэл шудалхаа цехтэ ерэбэд. Паровозо-заһабарилгын цехтэ нарядчигаар хүдэлмэрилдэг Анна Беломестных строгальщигай мэргэжэлдэ һурахаяа токарна станок дээрэ хүдэлмэрилнэ. Заводой комсомолецуудай үүсхэлые залуу техник Николай Ваксер дэмжэжэ электро-шэрээлгын участок дээрэ мастераар хүдэлмэрилжэ эхилээ. Үйлэдбэри дээрэ хүдэлмэрилхые хүсэһэн залуушуулай мэдүүлгэнүүд һүүлшын үдэрнүүдтэ заводой комсомольско ба профсоюзна организацинуудта улам олоор орожо байна.

Элэ залуушуулай үйлэдбэриин мэргэжэлые шудалхаа хүсэһыень заводой директор анхаралдаа абажа, Галина Сергиенкын гайхамшагта үүсхэлые эгээл түрүүлэн дэмжэһэн нүхэр Анна Авдеевада баясхалан хүргөөд, бусад комсомолецуудай гуйлтые түргэнөөр хангаха тушаа хэмжээ-ябуулгануудые хараалаа.

Л. Соколовский

Сэлэнгын леспромхоздо

Сэлэнгын леспромхозой коллектив шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй арба һарын туршада соо хэһэн ажалайнгаа дүн һаяхан гаргаа. Энээ социалистическэ мүрысөөнэй үргэнөөр дэлгэрһэнэй ашаар, 1946 оной модо бэлэдхэлэй ба урадхуулгын түсэбүүд амжалтатайгаар дүүргэгдэһэн байна.

Тус леспромхозой түрүү стахановецууд К. Королев, Ф. Черных гэгшэд үдэрһөө үдэртэ өөһэдынгөө даалгабариие 150—200 процентһээ доошо бэшээр дүүргэдэг байна.

Һаяхан болоһон суглаан дээрэ, жэлэйнгээ ба сезонно түсэбүүдэй дүүргэлтые хангаха хэмжээнүүдые зүбшэн хэлсээ. Модобэлэдхэлэй ба шэрэлгын жэлэйнгээ түсэбүүдые 1946 оной декабриин 25-да дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 1. 000 кубометр модо гүрэндэ тушааха, сезонно түсэбөө 1947 оной мартын 25-да гү, али тогтоогдоһон болзорһоонь 20 хоног урда дүүргэхэ, ажалай бүтээсые 10 процентээр дээшэлүүлхэ, үнэ сэнгыень 5 процентээр хямдаруулха гэһэн уялгануудые абажа Байгалай леспромхозой модошодые социалистическэ мүрысөөндэ уряалһан байна.

Мүн Иволгын аймагай „Улаан Оронго“ гэжэ колхозой модошод (бригадирынь нүхэр Лобсанов) сезонно хүдэлмэриингөө түсэбые саг болзорһоонь уридшалан, ерэхэ жэлэй февралиин 20 хүртэр дүүргэхэбди гэһэн уялга абажа, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой модошодые социалистическэ мүрысөөндэ уриба.

„Бурят-Монголой комсомолец“ гэжэ корабль

Манай республикын комсомольско организацинууд Улаан тугта Амурска флотилиие шефствэдэ абаһан байна. ВЛКСМ-эй Обком болбол 1945 оной ноябрь һарада, Улаан тугта Амурска флотилида комсомолецуудай ба залуушуудай зөөреэр „Бурят-Монголой комсомолец“ гэжэ корабль бариха гэжэ шиидхэбэри гаргаһан юм. Обкомой энэ үүсхэлыень республикын комсомолецууд ба залуушууд эдибхитэйгээр дэмжэн абаад, воскресник эмхидхэжэ, түлбэритэ вечернүүд, концертнүүдые табижа 1946 он йтуршада 300,000 түхэриг мүнгэ суглуулһан байха юм. Зөөри суглуулгада эдибхитэйгээр хабаадажа, түрүүлэгшэд гэхэдэ ВЛКСМ-эй Түмэрзамай райком (секретаринь нүхэр Солуянов) 52 мянган түхэриг, Курумканай айком (секретаринь нүхэр Надагуров) 21 мянган түхэриг, Заиграйн айком (секретаринь Хорошунова) 23 мянган түхэриг, Улан-Удын городской райком (секретаринь Драгомерецкий) 42 мянган түхэриг суглуулһан байна.

СССР-эй уһан-сэрэгэй хүсэнүүдэй главнокомандалагша, флодой адмирал нүхэр Кузнецов 1945 оной сентябрь һарада гаргаһан приказ соогоо республикын комсомолецуудай суглуулһан мүнгыень абажа корабль барилгада зорюулха, баригдаха корабльдань „Бурят-Монголой комсомолец“ гэжэ нэрэ үгэхэ гэжэ захирһан юм.

Мүнөө тэрэ зөөреэр „Бурят-Монголой комсомолец“ гэжэ бронекатер баригдажа дүүргэгдээд, ойрын үдэрнүүдтэ Улаан тугта Амурска флотилида үгтэхөө байна.

М. Гаськов.

Уран һайханаар оёгшод

Нэгэ ханаһаа нүгөө хана хүртэр утанууд столнуудай хоёр хажуугаар өөһэдынгөө машинын эди хабые дүүрэн шудалһан уяхан гартай эхэнэрнүүд зэргэлэн һуужа, хурдан түргэнөөр ажаллахань харагдана. Хэлэн олон оёдолой машинануудай үргэлжэ таршаганалдаха абяан дуулдана.

Эндэ Бурмонкоопинсоюзай системын „Труд“ гэжэ артелиин оёдолой комбинадай хубсаһа оёгшод шэнэ сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэб дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэжэ байна. Эдэнэр октябрь һарынгаа даалгабариие валова продукцяар 111,6 процент, үргэн хэрэглэлэй элдэб хубсаһа оёлгоор 112,8 процент дүүргэһэн байгаа.

Мүнөө эндэхид туйлаһан амжалтаяа улам саашадань арбидхахын түлөө Сталинска Конституциин үдэрэй хүндэлэлдэ зорюулһан социалистическэ мүрысөөе өөһэд хоорондоо үргэнөөр дэлгэрүүлээ. Хүн бүхэн хубсаһа хунар гоё һайханаар ба түргэнөөр оёхобди гэһэн уялгануудые абаад, эршэтэйгээр хүдэлмэрилнэд.

Мастер Кушнаревагай бригада соо үдэрһөө үдэртэ үндэр бүтээсэ туйлададаг уран оёдолшо Нина Николаева арбан һарын туршада жэлэйнгээ даалгабариие үлүүлэн дүүргэжэ, артель соогоо алдаршаа. Мүнөө нүхэр Николаева мүрысөөндэ оролсожо, ерэхэ жэлэйнгээ ажалай даалгабарида ороод, үдэр бүриингөө нормые 340 процентһээ доошо бэшээр дүүргэжэ байна.

Артель соогоо түрүүшүүлэй зэргэдэ тоологдодог эрхим оёдолшод ба эсхэгшэд нүхэд Кириллова, Константинова, Шаблина ба бусад октябрь һараһаа эхилээд, ходо хоёр гурбан нормонуудые үгэнэ. Эдэнэрэй оёһон хубсаһанда ямаршье голодоһон гараагүй. Эдэнэр үнэн сэхээр хүдэлмэрилжэ, артелиин түрүүлэгшэ нүхэр Кононовһоо хэдэн дахин баясхалан абаһан ба эд бараагаар шагнагдаһан байха юм.

Мүнөө мэргэжэлтэй оёдолшод олон хэрэгтэй. Теэд артелиин правлени энэ талаар үүсхэл ба оролдолго гаргажа, үйлэдбэриһөөнь таһалдуулангүйгөөр өөһэдынгөө дундаһаа оёдолшодые, эсхэгшэдые болон бусад мэргэжэлтэниие бэлэдхэхэ үдэшын һургуули эмхидхээ.

Б. Дансорунов.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийно-политическэ хүдэлмэриие эрид шууд һайжаруулха

(Кабанскын аймагай партийна конференциһээ)

Энэ оной ноябриин 16—17-до аймагай XIII дахи партийна конференци үнгэрбэ. Конференци дээрэ партиин айкомой секретарь нүхэр М. С. Болдырев 1945 оной март һарһаа байгша оной ноябрь һара хүртэр ВКП(б)-гэй айкомой хэһэн хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл хэбэ.

Кабанскын аймагай ажахын гол һалбаринь хадаа малажал ба таряанажал болоно. Теэд, аймагай партийна организаци эдэ һалбаринуудта гол анхаралаа табидаггүй байгаа. Тэрээн дээрэһээ малажал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб жэлһээ жэл бүри дүүргэгдэдэггүй, адуу мал айхабтар ехээр хоролто үрилтэдэ оруулагдадаг байна. 1946 оной 10 һарын туршада аймаг соо 954 толгой эбэртэ бодо мал, 554 толгой адуу морин, 1.254 толгой хони ба ямаад хоролтодо ороо.

Малажал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб эбэртэ бодо малаар 85,5 процент, адуугаар—82,6 процент, хони ба ямаагаар —83 процент дүүргэгдэхэ байна. Илангаяа «Путь социализма», Чапаевай, Сталинай ба Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд адуу малаа гаалта хоролтодо оруулаа. Жэшээлхэдэ, «Путь социализма» колхоз мүнөө жэлдэ эбэртэ бодо малайнгаа 20 процентые, адуунайнгаа 15 процентыень гарзада оруулһан байха юм.

Ниитын малажалые хүгжөөхэ, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ ябадал хадаа үбһэ тэжээл хэр зэргэ элбэгээр бэлэдхэһэнһээ дулдыдаха байһаниинь элитэ. Теэд, аймагай олонхи колхозууд малдаа хүсэд үбһэ тэжээл бэлдэжэгүй байшоо. Тус аймагай колхозууд үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө оройдоо 70,5 процент дүүргэһэн байна.

Таряанажалай талаар байдал аймархүү байдалтай. Аймагай колхозуудаар агротехническэ заабаринууд бүдүүлигээр хазагайрулагдана. Таряалангай газарые тон муугаар эдлүүрилдэг дээрэһээ һайн ургаса гаранагүй. Мүнөө жэлэй урасаа оробоһото культурын талаар гектар бүриһөө мэйл 3,3 центнер, картаабхын—30 центнер болоһон байна. Тимлюйскэ МТС жэлһээ жэл бүри үйлэдбэриингөө түсэбые дүүргэнэгүй. 1946 ондо пар хахалха түсэбөө тус МТС 95 процент, намарай пар хахалха түсэбөө оройдоо 51 процент дүүргэбэ. Аймагай колхозууд үрһэ хааха түсэбөө баһал хангалтагүйгөөр дүүргэнэ. 14.800 центнер үрһэ хааха ёһотой байһан, һүүлэй мэдээгээр оройдоо 5.400 центнер хаагаад байха юм.

Аймагай ажаүйлэдбэриин предприятинууд, «12 декабря», «Прогресс» гэжэ олзобориин артельнуудһаа бэшээрээ, үйлэдбэриингөө түсэб холо дүүргэнэгүй.

ВКП(б)-гэй айком, тэрэнэй бюро хадаа коммунистнуудай политическэ һуралсалые үдэр бүри хүтэлбэрилнэгүй. Энэ шухалын шухала хэрэгтэ ВКП(б)-гэй айкомой агитаци ба пропагандын таһаг ёһо тэдыгээр хандадаг байгаа. Партийна эхин организацинуудай дэргэдэ политһургуулинууд үшөө эмхидхэгдэнэгүй байһаар. Идеологическа хүдэлмэри аймаг соонь хангалтагүй ябуулагдана.

Аймагай партийна организаци эдибхитэй ба этигэл хүндэтэй болоһон түрүү хүнүүдые партида абаха талаар хангалтагүй хүдэлмэрилһэн байна. Тоосоото үе соо оройдоо 39 хүн партиин зэргэдэ абтаа. Илангаяа «Майн 1», «Путь Ленина» болон «Красный партизан» гэжэ колхозуудай партийна эхин организацинууд ургаагүй байшоо.

Нүхэр Н. С. Болдыревой элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн 23 делегат партиин айкомой ба тэрэнэй бюрогой хүдэлмэридэхи ехэхэн дутуу дунданууд тухай хэлэбэ.

—«Колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай» ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй гаргаһан түүхэтэ тогтоол үргэн арад зондо һулаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Тиимэ дээрэһээ хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэхэ ябадалнууд гара ба байһаар. Энэ түүхэтэ тогтоолые большевистскээр бэелүүлхын орондо, аймагай зарим хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд өөһэдөө колхозно Уставые эбдэнэ. Жэшээлхэдэ, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр А. Номолов колхозһоо хүнгэн сэнгээр продукт абаха ябадалаа үргэлжэлүүлһээр,—гэжэ партконференциин делегат Зимняков хэлэбэ.

Кадрнуудые зүбөөр хубаарилан табиха, тэдэниие коммунистическээр хүмүүжүүлхэ ябадалые манай большевистскэ парти шухала хэрэг гэжэ тоолодог. Гэбэшье, партиин айком ба тэрэнэй кадрнуудые эрхилхэ секретарь нүхэр А. Кудрев гэгшэ энэ талаар муугаар хүдэлмэрилнэ. Илангаяа колхозно кадрнуудые хүмүүжүүлхэ тушаа хүдэлмэри хангалтагүй,—гэжэ Тимлюйскэ МТС-эй ахалагша механик нүхэр Бардов өөрынгөө үгэ соо тэмдэглэбэ.

ВЛКСМ-эй айкомой секретарь нүхэр М. И. Попов олонхи комсомолецуудай идейно-политическэ хэмжээгээ дээшэлүүлхэ талаар бүри юушье хэдэггүй байдаг тухайнь хөөрэбэ. Олонхи комсомолецууд газетэ ба политическэ литературануудые уншанагүй.

—Колхозууд ба эмхи зургаануудай дэргэдэхи комсомольско эхин организацинууд үргэн арад зоной дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ эдибхитэйгээр хабаадалсанагүй,—гэжэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парторг нүхэр А. М. Сотнич хэлэбэ.

Социалистическэ мүрысөө үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлжэ, ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлуулха гэшэ партийна организацинуудай зорилго мүн. Теэд, эндэхи колхозуудай партийна эхин организацинууд хадаа ажахын ба политическэ удхашанартай кампанинуудые саг болзоротонь дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө һулаар дэлгэрүүлнэ. Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо тушаа тон бага эмхидхэлэй хүдэлмэри хэгдэнэ.

Тус конференци дээрэ ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь нүхэр Б. Л. Лобсанов үгэ хэлэжэ, аймагай партийна организациин хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха тушаа дэлгэрэнгы заабаринуудые үгэбэ. Зүбшэн хэлсэһэн асуудалнуудаараа конференци болбол дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаһан байна.

Конференциин һүүлээр болоһон партиин айкомой нэгэдэхи пленум ВКП(б)-гэй айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр М. С. Болдырев, хоердохи секретаряар нүхэр А. И. Попов, кадрнуудые эрхилхэ секретаряар нүхэр А. Кудрев гэгшэдые һунгаба.

Б. Ширеторов.

Коммунистнуудай политическэ һуралсалые һайжаруулха

Ленин ба Сталинай зохеолнуудые шудалха, Советскэ Союзай дотоодын ба гадаадын оршон байдалнуудтай танилсаха гэшэ коммунист бүхэнэй арюун уялга байнабшуу.

Энэ хэрэгтэ Баргажанай аймагай партийна организациин зарим коммунистнууд нилээд анхаралаа табина. Жэшээлхэдэ, Сувинска сельсоведэй Сталинай, Баянголой сомоной Калининай, Уланай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай ба Усть-Баргажанай консервэ хэдэг заводой дэргэдэхи парторганизацинууд болбол өөһэдынгөө коммунистнуудые политическээр хүмүүжүүлхэ тушаа бага бэшэ хүдэлмэри хэжэ байна. Тус партийна эхин организацинуудай 55 коммунист тус-тустаа «ВКП(б)-гэй историин хураангы курсые» шудалжа байха юм. Гадна, тэдэнэр ВКП(б)-гэй Уставые, Сталинска шэнэ табанжэлэй түсэб тухай хуулиие гүнзэгыгөөр шудалнад.

Гэбэшье, зарим парторганизацинуудай секретарьнууд болбол коммунистнуудай политическэ һуралсал тушаа һанаалаа табилагүй. Жэшээлхэдэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи эхин парторганизациин ВКП(б)-гэй членэй 8 кандидадууд өөһэдынгөө политическо-теоретическэ мэдэрэлые дээшэлүүлдэггүй байхаһаа гадна, партиин члендэ орохо болзороо алдаал ябанад. Тиихэдэ парторг нүхэр Д. Порхоноев гэгшэ эдэ залуу коммунистнуудые политическээр хүмүүжүүлхэ, тэдэниие ВКП(б)-гэй членлэ абаха тушаа анхаралаа табинагүй.

Баянголой дунда һургуулиин директор нүхэр Мосолоева ба парторг нүхэр Хандажапова, аймагай колхозно һургуулиин даагша Е. Мусунова, Куйтунска МТС-эй завхоз нүхэр Н. Цыренова гэгшэд хаа-яа газетэ уншахаһаа бэшэ, марксизм-ленинизмын сурталнуудые шудалха талаар юушье хэнэгүй. Тиимэһээ эдэнэр ВКП(б)-гэй Уставай эрилтые дүүргэнэгүй гээшэ. Мүн тус аймагай 33 партийна эхин организацинуудай секретарьнуудһаа мийл 15 хүн «ВКП(б)-гэй историин хураангы курсые» шудалжа байха юм. Теэд, тэдэнэр хадаа «Хураангы курсын» 3-дахи бүлэгһөө саашаа ошоогүй байна. Гэхэ зуура, эдэнэй олонхинь большевистскэ партиин историе һайн мэдэхэбди гэжэ бэеэ магтадаг заншалтай.

Коммунистнуудай һуралсалые эрид һайжаруулха тушаа ВКП(б)-гэй Баргажанай айком, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһагай хүдэлмэрилэгшэд эрид шууд хэмжээ абаха зэргэтэй.

Г. Бадмаев.

ВКП(б)-гэй айкомой хүдэлмэриие хангалтагүй гэжэ тоолобо

(Курумканай аймагай партконференциһээ)

Курумканай аймагай II партийна конференци һаяхан 6 лобо. ВКП(б)-гэй айкомой 19 һара соо хэһэн хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл партиин айкомой секретарь нүхэр Санжимитыпов хэбэ.

Тоосоото үе соо большевистскэ партиин зэргэдэ түрүү хүнүүд олоор абтаһан байна. 28 комсомолец, 12 малшан, 8 бригадир, 35 түрүү стахановецууд партида абтаһан байха юм. Тэрээнһээ гадна, Улан Армиһаа 100 холо гараһан коммунистнууд табигдажа ерээ. Иигэжэ аймагай партийна организаци тоосоото үе соо нилээд ехээр ургаба. Аймагай 13 колхозой 11-иинь партийна эхин организацинуудтай болоо. ВКП(б)-гэй айкомой ажахын ба политическэ удхашанартай хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэдэнь эхин организацинууд түшэг тулгууринь болоно.

Нүхэр Санжимитыпов болбол өөрынгөө элидхэл соо Бурят-Монголой республикые ашаг шэмэтэ, хүгжэнги малажалтай республика болгохо тушаа ВКП(б)-гэй ЦК-гэй заабариие аймагай партийна организациин хэр зэргээр бэелүүлжэ байһан тухай конференцидэ тодорхойгоор хэлэжэ үгэбэ. Хэнэйшье мэдэхээр, Курумканай аймаг хадаа эгээн томохон малажалтай аймагуудай нэгэндэ тоологдоно. Теэд, малажал үсхэбэрилхэ талаар энэ аймагай колхозууд ехэхэн дутуу дундануудтай байха юм. Адуу малай үхэхэ, үрилтэ, хоролтодо оруулагдаха, эхэ малай һубайрха ябадал үшөө үргэлжэлһөөр. Дэрээнэй сомоной Сталинай нэрэмжэтэ «Зорик», «Октябрь» болон «Труженик» колхозууд адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые дүүргээгүй байха юм.

Адуу малдаа элбэгээр хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэхэ тушаа партиин айком хатуу шанга тэмсэл хээгүй гэжэ конференци тэмдэглэбэ. Юундэб гэхэдэ, үбһэ тэжээл бэлдэхэ түсэб арайхан гэжэ 54,3 процент дүүргэгдэһэн байгаа. Тиин, тус аймагай герасимовска звенонууд хадаа гектар бүриһөө дунда жэшээгээр 4—5 центнер үбһэ хуряажа абаа. Эдэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл бүгэдын шадабари болгоогдоогүй байшоо.

Тэрээнһээ гадна, аймагай олонхи колхозууд малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, үүлтэртэ малай хэрэгые һайжаруулха, адуу малые таргалуулха тушаа анхаралаа багаар табина. Олонхи колхозуудта малшадай культурна байдалые һайжаруулха хэмжээнүүд абтанагүй.

Тэрэшэлэн таряан ажал аймаг соо тон хангалтагүй байна. Һүүлэй хэдэн жэлнүүдтэ олонхи колхозуудынь үндэр баян ургаса туйлаагүй байха юм. Аймагай партийна организаци болбол таряан ажалые һайжаруулха, агротехническэ хэмжээе бэелүүлхэ тушаа тон бага хүдэлмэри хэнэ. Пар хахалха түсэбөө холо дүүргээгүй. Намарай пар хахалха түсэб мийл 38 процент дүүргэгдээ. Гэхэ зуура, Баргажанай МТС-эй коллектив тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй программые дүүргэһээр һанаагаа амаршаһан байгаа.

Тус аймагай колхозууд гүрэндэ таряа талха, хартаабха, һү ба нооһо тушааха түсэбөө үшөө дүүргээгүй байна. Олонхи колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые бүдүүлигээр эбдэнэ. Энэ асуудалаар гаргагдаһан правительство ба партиин түүхэтэ тогтоол үшөөл хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэжэ байна гэхэдэ алдуу болохогүй.

Коммунистнуудые идейно-политическэ талаар хүмүүжүүлхэ хэрэгые, ажалшан арадай дунда политикэ-хүмүүжүүлгын ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие партиин айком тон хангалтагүйгөөр табиһан байна. Партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэринүүдые һулаар табиһан дээрэһээ, олонхи колхозуудай партийна эхин организацинууд эмхидхэлэй талаар бүхэжөөгэй байгаа. Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой парторганизаци (секретаринь нүхэр Бадмаев), «Октябрь» колхозой парторганизаци (секретаринь нүхэр Толстихин) колхозойнгоо правлениин ажал ябуулгада шалгалта хиналта хэжэ, партийна нүлөө үгэдэггүй байшоо.

Залуу коммунистнуудые политическээр хүмүүжүүлхэ, тэдэнэртэ партиин Уставые ойлгуулха хүдэлмэри баһал хангалтагүй байна. Эгээл иимэһээ тоосоото үе соо 18 хүн партиһаа гаргагдаһан ба 40 шахуу коммунист партийна зэмэдэ оруулагдаһан байна. Партиин членэй 40 гаран кандидадууд партида орохо болзороо алдаад ябана.

Нүхэр Санжамитыповай элидхэл тушаа 29 делегат үгэ хэлэбэ. Теэд, тэдэнэрэй тон үсөөхэниинь шүүмжэлгэ ба өөрыгөө шүүмжэлгые хэбэ. Конференци болбол партиин айкомой практическа ажал хүдэлмэриие хангалтагүй дээрэ тоолоод, конференци дээрэ элирүүлэгдэһэн дутуу дунда зүйлнүүдые усадхаха тушаа дэлгэрэнгы хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан тодорхой шиидхэбэри баталан абаба.

Аймагай партийна конференциин һүүлээр болоһон ВКП(б)-гэй айкомой шэнэ составай нэгэдэхи пленум дээрэ эмхидхэлэй асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. ВКП(б)-гэй айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр Д. Санжамитыпов, хоёрдохи секретаряар нүхэр Т. Балтуев ба кадрнуудые эрхилхэ секретаряар нүхэр Г. Мантаев гэгшэд һунгагдаба.

Пленум болбол тэрэшэлэн партиин айкомой таһагуудые даагшад ба аймагай газетын редакторые баталһан байна.

С. Тараскин.

Партийна суглаанууд—коммунистнуудай большевистскэ хүмүүжэлэй һургуули мүн

Партийна организаци бүхэнэй жабайдалда партийна суглаанууд илангаяа шухала үүргэ эзэлдэг. Коммунистнуудай хамтын суглаан болбол эхин парторганизациин дээдэ орган мүн болоно. Ямар нэгэн асуудалые хамтадаа зүбшэхэ ба шиидхэхэ ябадал болбол дура зоригой нэгэдэлые, бүхы организациин ажал-ябуулгын нэгэдэлые харуулдаг байна.

Партийна суглаан болбол коммунистнуудай большевистскэ хүмүүжэлэй һургуули мүн. Гансахан лэ партийна коллектив соогоо өөдэйнэ талаар харилсажа байхын оршон байлалда бодото большевинууд, шадабарита хүтэлбэрилэгшэд хүмүүжэжэ шадаха байна. Партийна олониитын эдибхиие үргэхэ ябадалай зайлашагүй хэрэгтэй байһан тухай нүхэр Сталин хэлэхэ зуураа, ажал хүдэлмэридэ байгаа дутуу дунданудые шүүмжэлхэ арга-боломжо бии болгожо, ниитэ партийна ба нютагай ажабайдалай шухала асуудалнуудые тэдэнэй зүбшэн хэлсэлгэндэ табиха аргаар тэдэниие түйлаха хэрэгтэй гэжэ заһан байна. «Ушарынь хадаа,—гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ—гансахан лэ иимэ аргаар партийна жаяг заршамые болото мэдэрэлтэй, үнэхөөрөө хатуу шанга жаяг заршам болгожо болохо байна, ушарынь хадаа гансахан лэ иимэ аргаар партийна олониитын политическэ, ажахын ба культурна дүй дүршэлые үргэжэ болохо байна, ушарынь хадаа гансахан лэ иимэ аргаар дараалан шэнэ шэнэ эдибхитэй хүдэлмэрилэгшэдые, шэнэ шэнэ хүтэлбэрилэгшэдые годо талада партийна олониитын дэбжүүлхын тулада хэрэгтэй услови бэлэдхэжэ болохо байна».

Партиин доторой бүхы хүдэлмэринүүдэй хэмжээе дээшэлүүлхэ ябадалда партийна суглаанууд түрүү һуури эзэлнэ. Коммунистнууд болбол суглаан дээрэ асуудалнуудые зүбшэхэдэнь эдибхитэйгээр хабаадалсажа, партийна организациин зүб шиидхэбэри гаргаха ба ойрын саг соо бэелүүлхэ эли тодо зорилгонуудые хараалха ябадалдань парторганизацидаа туһалжа шадаха байна. Партийна суглаан болбол большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгын трибуна мүн.

Шадабаритайгаар бэлэдхэгдэһэн ба һайнаар үнгэргэгдэһэн партийна суглаан хадаа үнэхөөрөө большевистскэ хүмүүжүүлгын һургуули мүн байһаниие харуулха үльгэр жэшээнүүд үсөөн бэшэ. Шэнэ Ивановска мануфактурын парторганизациин дүй дүршэлһөө энэ талаар һургаал абамаар байна.

Һүүлэй үе болтор энэ фабрикада партийна суглаан болбол саг соогоо шахуу үнгэргэгдэдэг байгаа, гэбэшье коммунистнуудай эдибхи гаргалгын талаар ехэ илгардаггүй байгаа. Фабрикын коммунистнуудай һүүлэй сагта үнгэргэдэг суглаанууд тон ондоо маягтай болонхой. Нэгэн суглаан дээрэ болоһон ВКП(б)-гэй Уставай эрилтэнүүдые коммунистнуудай дүүргэлтэ болгожо байһан тухай элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэндэ энээнэй урда тээ юрэнхыдөө абяагүй һуулаг нүхэд эдибхитайгээр үгэ хэлэһэн байгаа. Коммунистнууд болбол иимэ эдибхитэй ба һонин суглаанай һаналшье болоһонтие һананагүй. Юун болоо гээшэб? Нюусачшье эгүйтэй байшаба: партийна бюро болбол суглаанда үргэн бэлэдхэл хэһэн байгаа. Коммунистнууд хадаа болохо суглаан тухай эртэнһээ мэдэһэн байба. Партбюро хэдэн эдибхитэдые парггруппануудта эльгээбэ. Тэдэнэр хадаа коммунистнууд политическэ эрдэмэйгээ хэмжээ үргэхэ талаар хэр зэргэ хүдэлмэрилжэ байһан ба үйлэдбэри дээрэ түрүү үүргэсэ тэдэнэрэй хэр зэргэ бэелүүлжэ байһантай танилсаһан байгаа. Энэ болбол хэлсэхэ асуудалаа һайнаар ойлгожо абаха ябадалдань суглаанда туһалһан байна.

Партийна суглаае үнгэргэлгэдэ газар бүхэндэ ёһотой анхаралаа табигдаггүйнь гэмшэлтэй. Партийна суглаануудай үүргые тоодоггүй партийна хүтэлбэрилэгшэд түйлай ехэ алдуу эндүү гаргадаг байна.

Партийна суглаануудай удхашанарые балартуулһан организацинуудта партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэринүүдые шангадхаха тухай хэлэхэнь үнэхөөрөөшье бэрхэтэй байна. Коммунистнуудай суглаае саг соонь үнгэргэдэггүй, һанахадаа нэгэ үнгэргэдэг организацинууд үшөө бии байна. Зарим партийна организацинуудта хэдэн һара соо суглаан үнгэргэгдөөгүй, зарим газарта ниитэ заводой партсуглаа зарлахаяа зогсоһон ба гансахан лэ цехүүдэй суглаае үнгэргэлтөөр хизаарлаг болонхой. Иимэ ушар байдалые тэсэжэ болохогүй. Партийна суглаанууд саг болзор соогоо үнгэргэгдэжэ байха ёһотой.

Партийна суглаанай амжалта болбол тэрээндэ хэглэһэн бэлэдхэлһээ ехээр дулдыдадаг. Энэ хадаа коммунистнууд болбол эртэнһээ суглаанай болохо газарые ба сагые, тэрээн дээрэ хэлсэхэ зүйлнүүдые мэдэһэн байха гэһэн удхатай. Манай большевистскэ партиин политикын шухала асуудалнуудые, мүн тэрэшэлэн нютагай байдалһаа гаража байгаа асуудалнуудые партийна суглаанай хэлсээндэ табиха хэрэгтэй. Партийна эхин организацинуудай суглаануудай бүхы хэлсэхэ зүйлнүүдые дээрэһээ, партиин райкомуудһаа, үгэдэг ушар үсөөн бэшэ гарадаг. Энээгээрээ эхин парторганизацинуудай үүсхэлнүүдые балартуулдаг байна. Жэшээлхэдэ, Бурят-Монголой АССР-эй Тогнин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парторганизаци 1942 онһоо хойшо 66 суглаа үнгэргөө, ехэнхидээ эдэ суглаанууд дээрэ райкомой заажа үгэһэн асуудалнуудые хэлсэһэн байха юм. Тиихэдэ Кировскэ областиин Шабалинска райком үшөө хэтэрһэн байна. Эндэ партийна суглаанай тогтоолой схемые зохеожо, эхин парторганизацинуудта тарааһан байха юм. Иимэ албан хойрог ябадал хадаа ямаршье туһа хүргэхэгүй байна.

Партиин районно ба городской комитедүүд болбол бүхы партийна суглаануудай хэлсэхэ зүйлнүүдые дээрэһээ табигдаһан асуудалнуудаар хизаарлаха бэшэ, харин һонин ба шухала асуудалнуудые суглаанда табиха талаар парторганизацинуудай үүсхэлые али болохоор үргэхэ ёһотой. ВКП(б)-гэй ЦК болбол «эхин парторганизацинуудта партийна суглаануудые үнгэргэлгые болюшоргүйгөөр хойрогжуулха ябадал мүн» болохо эртэнһээ дээрэһээ хараалагдаһан асуудалнуудые партийна суглаануудай хэлсэхэ зүйлдэ табиха ябадалые буруушааһан байна.

Партийна суглаае идейнэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ гээшэ элидхэлнүүдыншье, үгэ хэлэгшэдэй үгэнүүдыншье политическэ талаараа болбосоронгы, гүнзэгы удхашанартай, нютагай байдалһаа абтаһан тодо һонор ба бодото баримтануудаар элбэг байхые туйлаха ябадал мүн болоно. Гансахан лэ энээниие туйлаад байгаа хада партийна суглаанууд дээрэ үндэр эрилтэтэй, хэрэг ажал бүтээсэтэй ба дутуу дундануудые тэсэхэгүй байдал оршожо болохо байна. Партийна суглаануудай хэлсэхэ зүйлнүүдые коммунистнуудай эдибхитэйгээр зүбшэхэ ябадалые саг үргэлжэ үргэдхэхэ хэрэгтэй.

Партийна суглаан дээрэ асуудалнуудые хэлсэһэнэй дүн болбол ойрын сагта хэхэ хүдэлмэринүүдэй түсэбые зохеолго, шиидхэбэри гаргалга мүн болоно. Партийна суглаанай энэ шиидхэбэри болбол бүхы коммунистнуудай хамтын үүсхэлтэ ажалай үрэ мүн. Энэ хадаа эли тодо ба бодото хэрэг дээрэ бэелүүлэгдэмээр байха ёһотой.

Шиидхэбэри гаргахадаа тэрэ суглаан дээрээ баталха хэрэгтэй. Гахын зуура, хэрэг ажал дээрэ абаад үзэхэдэ энээн тухай ехэнхидээ мартадаг байна. Партийна суглаанай тогтоол гаргалгые президиумдэ гү, али партбюродо даалгаха ябадал үсөөн бэшэ байдаг. Энэ хадаа партбюро болбол суглаан дээрэ коммунистнуудай оруулһан дурадхалые анхаралдаа абангүйгөөр шиидхэбэри зохеолгодо, үгышье һаа суглаан дээрэ хэлэгдээгүй зүйлнүүдые резолюцидэ нэмэжэ бэшэдэг байна. Иимэ ёһо тэды хандалга хадаа партийна суглаанай шиидхэбэринүүдэй удхашанарые сэгнэхэгүй ябадал мүн болоно. Партийна суглаанай шиидхэбэри—шухалын шухала документ, тусхай болзор соо партийна организациин ажал-ябуулгын программа мүн тула иимэ документые зохеоходоо тон харюусалгатайгаар хандаха хэрэгтэй.

Хэрбээ бэелүүлэн гүйсэдхэлгын шалгалта ёһото һайнаар табигдаагүй һаа, хэрбээ үнгэрһэн суглаанай шиидхэбэриин бэелүүлэлтэ тухай коммунистнуудта хэлэжэ үгтэдэггүй байгаа һаа, ямаршье һайн шиидхэбэри хооһон саарһан боложо болохо юм. Энэ хадаа асуудалнуудые зүбшэхэ ябадалда коммунистнуудай эдибхиие доошоруулдаг байна.

Партийна суглаанай шиидхэбэри—партийна хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй, коммунист бүхэнэй гүйсэдхэхэ ёһотой хуули мүн. Эдэнэр болбол большевистскэ оролдосотойгоор тэрээниие хэрэг ажал дээрэнь бэелүүлхэ уялгатай. Гэхэ зуура партийна суглаан болбол ямар нэгэн хэмжээ-ябуулга үнгэргэхые секретарьта гү, али партбюродо даалгадаг, болзорыень гаргажа үгэдэг, тиихэлэ. парторганизациин секретарь болбол энэ шиидхэбэриие бэелүүлхэ ба энээнэй гүйсэдхэлгэ тухай тоосохо арюун уялгаяа мартадаг ушар үсөөн бэшэ бии байна. Иимэ дүршэл хадаа партиин доторой демократиин принципүүдые эбдэдэг ба эхин парторганизациин дээдэ орган болохо партийна суглаанай үүргые балартуулдаг байна. Партийна суглаанай ба тэрээнэй шиидхэбэринүүдэй авторитедые үргэхэ хэрэгтэй.

Горкомууд ба райкомууд болбол партийна суглаае хайшан гэжэ бэлэдхэхэ ба үнгэргэхэб гэжэ эхин парторганизациин секретарьнуудта хэрэг ажал дээрээ туһалха ба тэдэниие һургаха ёһотой. Партийна суглаануудай шанар хэмжээе үргэлгэ хадаа партиин членүүд ба кандидадуудые, илангаяа энээнэй зэргэдэ һая орогшодые политическэ талаар хүмүүжүүлгэ ба большевистскэ хатуужалтай болгохо ябадалда түйлай ехээр туһалха байна. Энэ болбол шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэбые бэелүүлгын түлөө, манай Эхэ ороной һур хүсэнэй саашадаа дээшэлхын түлөө тэмсэлдэ эхин парторганизацинуудай үүргые үшөө дээшэнь үргэхэ арга боломжо олгоно.

(«Правдын» түрүү бэшэг).

...АРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ ТЕОРИДО ГАЙХАМШАГТА НЭМЭЛТЭ

(...Р Союзай Конституциин проект тухай" нүхэр Сталинай хэлэһэн элидхэлэй X жэлэй ойдо)

...лэй саана, 1936 оной нояб-...5-да, СССР-эй шэнэ Консти-... проект тухай нүхэр ...най элидхэл манай бүхы ...дотор, бүхы дэлхэй дүү-...ностоһон бэлэй. Энэ үдэр ...ада Соведүүдэй VIII Онсо ...й Бүхэсоюзна съезд нээгдэ...йна. Энэ хадаа нүхэр Стали-...идхэлэй еһоор СССР-эй шэнэ ...итуциие абаһан байгаа.

...эр Сталин болбол социа-...ческэ обществын эдибхитэ ...лагшадай, оломиллион ажал-...тын һанаа хүсэлые дамжуу-... ингэжэ хэлээ һэн гэбэл: ...й түлөө манай хүнүүдэй сохил-... ба бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илал-...ые яажа туйлаһаниие мэдэ-...атай һайхан ба баясхалан-...айна. Манай хүнүүдэй элбэ ...адхаһан шуһан зүгөөр хооһон ...й, ашаа үгэһыень мэдэхэл ...һайхан ба баясхалантай бай...

...манай хүнүүд юунэй түлөө ...б? Тэдэнэр бүхэдэлхэйн-түү-...удхашанартай ямар илалта-...ые туйлааб? Марксистско-ле-...э үзэл сурталай эрдэм бая-... тон үнэтэ нэмэлтэ болоһон ...Сталинай элидхэл эдэ асуу-...улта эгээл дүүрэн харюу үгэ-...эшэ.

* * *

...эй 1-дэхи Конституци бол-...924 ондо абтаһан байгаа.

...ай ажаүйлэдбэри гээшэ тии-...гээгдэнги, хуушанай техникэ ... тогтожо байгаа. Гэбэшье. ...болбол заа-зааханаар һэргээн ...гдожо байгаашье һаа сэлэ-...махи, 1913 оной хэмжээндэ ...э продукциие үшөөл хүргэхэ ...айһан юм. Ажаүйлэдбэриин ...на позицинууд социализмда ...тэй байгаашье һаа, капита-...ческэ талань ажаүйлэдбэриин ...центһээ доошо бэшые гартаа ...а байгаа.

...ревнидэ хүдөө ажалай капита-...ууд болохо кулагуудай анги ...р байгаа. Тэрэ болбол тиихэдэ ... хүсэн байһан юм. Нүхэр ...най найруулан хэлэһэнэй ... хүдөө ажахы болбол тэрэ ...дунда зуунай үеын хожом-... техникэтэй захагүй океан ... шэнги бутархай үмсын та-...най ажахы байгаа. Энэ океан-... дотор колхозууд ба совхо-... хадаа эндэ-тэндэ байһан точ-...д ба олтирогууд шэнги байжа ...а һэн.

... товарай эрьесэдэ социалисти-... сектор хадаа 50—60 ...ентые, тиин үлөөшэ бүхы ...ень купецүүд, хонжоо наймаа-... ба бусад үмсын наймаашад ...э байгаа.

...анай экономико болбол 1936 ... тон ондоо шэнжэтэй болобо. ...йлэдбэри хадаа гигант ехэ хү-... болон ургаа, тэрэ болбол ... баян мүнөө үеын техникээр ...эгжүүлэгдээ. Бидэнэр бүхы та-...аа хүгжэнги хүндэ индустриие ...үлаабди. Капитализм гээшэ ...йлэдбэриһээ буримүһэн һал-...даһан байгаа. Оронойе социа-...ическэ индустриализацилгын ...эр туйлаһан амжалтануудай ... манай ажаүйлэдбэри болбол ...инска Конституциие батлан ... үедэ 1913 онойхидо орходоо ...боо үлүүтэй дахин ехэ про-...иие гаргажа байгаа.

...ээнһээ бага бэшэ хубилалта-... мүн лэ хүдөө ажахы дээрэ ...оһон байна. Советскэ орон дотор ...хэй дээрэ эгээл томо машини-...ваннэ, шэнэ техникээр зэбсэг-...эгдэһэн хүдөө ажалай үйлэд-...—колхозууд ба совхозууд бай-...агдаһан байна. Кулагуудай ан-...садхагдаһан байгаа, жэжэхэн ...н ажалтай таряашад өөһэдын ...гээгдэнги эртэ урда сагай тех-...ээ хамта хүдөө ажахы дээрэ ...бага һуури эзэлдэг болоһон ...аа.

...упецүүд эд бараанай наймаан-...зайлуулагдаһан байба, эд това-...бүхы эрьесэнь гүрэнэй, коопе-...иин ба колхозуудай гарта ороод ...аа.

...гэжэ арадай ажахын бүхы ...баринуудта социалистическэ ...емэ дүүрэн илаһан байна. Үй-...дбэриин зэмсэг хэрэгсэлые со-...истическэ зөөри болгон хэрэг-... ябадал манай советскэ об-...ствын хэлбэришэгүй хуули бол-... батадхагдаһан байна.

* * *

...оветскэ обществын мүн классо ...байгуулалташье ондоо болоһо-...ь мэдээжэ. СССР дотор социа-...ическэ байгуулалтые илалта-...эр ябуулһанай ашаар, бүхы ...эгшэ ангинууд үгы хэгдэһэн ...а. Тиин, хүдэлмэришэн анги ...эн, таряашадай анги үлэһэн, ...ллигенци үлэһэн байна.

Тэд тэдэнэршье нүхэр Сталинай заһанай еһоор, ехэхэн хубилалтануудта ороһон байха юм.

Капиталистическэ оронуудта пролетариат гээшэ үйлэдбэриин зэмсэг хэрэгсэлнүүдһээ хаһагдадаг, тэрэ хадаа буржуазиин мүлжэлгэдэ ородог байна.

Манай орон дотор үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэл гээшэ капиталистнуудһаа буляан аптажа, арад зондо, тэрэнэй тоодо хүдэлмэришэн ангида үгтэһэн байна. Советскэ орон дотор капиталистнууд гэжэ байхагүй. Тиимэ болохоор СССР-эй хүдэлмэришэн анги хадаа тон шэнэ, мүлжэлгэһөө сүлөөлэгдэһэн хүдэлмэришэн анги гээшэ. Тиимэ ангиие хүн түрэлтэнэй түүхэ үшөө мэдээгүй юм.

Мүн советскэ таряашадшье хубилаа. Эдэнэр хадаа хүн түрэлтэнэй түүхын үшөө мэдээгүй байһан тиимэ шэнэ таряашад гээшэ. СССР дотор таряашадые мүлжэжэ байхаа тиимэ помещигүүд ба кулагууд купецүүд ба ростовщигууд байхагүй. Советскэ таряашад болбол диилэнхи олоноороо колхозно таряашад болоно. Тэрэ хадаа өөрынгөө хүдэлмэри ба өөрынгөө баялигые үмсын ажал ба гээгдэнги техникэдэ бэшэ, харин хамтын ажал ба мүнөө үеын техникэдэ түшэглэжэ ябуулдаг байха юм. Манай таряашадай ажахын үндэһэ һууринь хадаа үмсын эдлэл бэшэ, харин хамтын эдлэл болоно.

Мүн СССР-эй интеллигенцишье ондоо болоо. Тэрэ хадаа өөрынгөө бүхы үндэһэ изагуураар хүдэлмэришэн ангитай ба таряашадтай холбоотой юм. Советскэ интеллигенциин 80—90 процентнь хадаа хүдэлмэришэн ангиин, таряашадай ба бусад ажалшадай дундаһаа гараһан байна. Интеллигенциин гансахан состав бэшэ, мүн тэрэнэй ажал-ябуулгын шанар хубилһан байна гэбэл: тэрэ хадаа баян ангинуудта алба хэнэ бэшэ,—тиимэ ангинууд манайда байхаа болинхой,—харин арад зондсо алба хэнэ. Тэрэ хадаа нүхэр Сталинай хэлэһэнэй еһоор, хүдэлмэришэд ба таряашадтай суг хамта социалистическэ байгуулалтые ябуулжа байна. Энэ хадаа тон шэнэ, ажалша интеллигенци гээшэ. Иимэ интеллигенци гээшэ СССР-һээ ондоо ямаршье гүрэндэ байхагүй.

* * *

Социалистическэ байгуулалтада туйлаһан манай илалтанууд хадаа хүдэлмэришэн, таряашан ба интеллигенциин бата бэхи хани холбоонои ашаар, советскэ обществын хүтэлбэрилхы хүсэн болохо коммунистическэ партиин эрид сэхэ, эрэлхэг шударгуу байһанай ашаар туйлагдаа гээшэ.

Нүхэр Сталин болбол СССР-эй ниитын ажабайдалда болоһон хубилалтанууд тухай хэлэхэдээ, орон доторхи национальна хани харилсаанай асуудалнуудташье Соведүүдэй съездын анхаралые хандуулһан байха юм. Национальна асуудал хадаа 60 шахуу нацанууды, национальна бүлэг ба яһатаниие нэгэдхэжэ байһан Советскэ Союзда түрүү зэргын удхашанартай байна.

1924 ондо СССР-эй түрүүшын Конституциин баталан абтаад байха сагта тэрэнэй арадуудай хоорондохи хани харилсаан гээшэ хэрэгтэй зэргээр үшөөл табигдаагүй байһан юм. Арадуудай хоорондоо этигэлсэхэгүй ябадалай үлэгдэлнүүд үшөөл арилгагдаагүй байһан юм. Советскэ засаг болбол өөрынгөө урда табигдаһан энэ зорилгын хүндэ бэрхэшээлтэй байһаниие һайса хаража байгаа. Урдань дарлагдажа байһан арадуудта ахалуугэй туһаламжа үзүүлжэ, арадуудай хани холбоое заһаха, тэрэнэй ажахын ба культурна гээгдэлые усадхаха хэрэгтэй байгаа.

Буржуазна олонациональна гүрэн болбол бата бэхи бэшэ байдаг, юуб гэхэдэ тэндэ хүсэрхэлгэ ба дарлалтын үндэһэн дээрэ элдэб яһанай арадууд нэгэдхэгдэшэнхэй байдаг. Советскэ Союз болбол тон ондоо үндэһэ һуури дээрэ олонациональна гүрэн болгон байгуулаглаа. СССР болбол социализмын үндэһэ һуури дээрэ, арадуудай адли тэгшэ эрхэ ба эб найрамдалай үндэһэ һуури дээрэ байгуулагдаа, тиимэ дээрэһээ манай гүрэн диилдэшэгүй бата бэхи байжа, бүхы шалгалтануудые барижа гараа гээшэ. СССР-эй түрүүшын Конституциие баталжа абаһан үдэрһөө хойшо үнгэрһэн үе саг хадаа коммунистическэ партиин үнэнтэ зүб байһаниие, ленинско-сталинска национальна политикын хүсые бүрин түгэс гэршэлжэ үгөө гэбэл: олонациональна социалистическэ гүрэниие байгуулха дүй дүршэл үлэмжэ ехэ ашa туһатай байба.

Нүхэр Сталин болбол манай национальна политикын илалтын шалгаануудые эли тодоор тайлбарилжа үгөө. СССР дотор мүлжэгшэ анги байхаа болео, тиимэ анги хадаа үндэһэ яһатанай хоорондохи арсалдаа зүрилдөөс гол түлэб эмхидхэгшэд байдаг байгаа, бэе бэедээ этигэхэгүй ба үндэһэ яһа хараха ябадалые һүжэрөөгшэ, мүлжэгшэд үгы хэгдээ гэһэн ябадалаар тэрэ илалта түбхын түрүүндэ тайлбарилагдана. Манай ороной засаг түрые хүдэлмэришэн анги барижа байна. Энэ хадаа алибүхы дарлалтын дайсан ба интернационализмын ба арадуудай эб найрамдалай үзэл сурталые үнэн сэхээр баримталагша мүн. СССР дотор ажахын ба олониитын ажабайдалай бүхы һалбаринууд дээрэ арадуулай бэе бэедээ туһалха ябадал туйлагдаа гээшэ. Советскэ засагай ашаар СССР-эй арадуудай хэлбэр маягаараа национальна ба удхаараа социалистическэ культура һалбаран бадараа.

«...СССР-эй арадуулай шэнжэ шарай үндэһөөрөө хубилба,—гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ,—бэе бэедээ этигэмэгүй ябадал тэдэнэй дунда байхагүй, өөһэд хоорондын хани холбооной мэдэрэл хүгжэбэ, тиигэжэ нэгэдэмэл союзна гүрэнэй системэ дотор арадуудай ахадуүгэй эгээл һайн хани холбоон тогтоогдобо гээшэ.

Тэдэнэй эсэстэ бидэнэр бүхы шалгалтануудые барижа гарһан ба хүсэд бэеэ хүсэһэн олонациональна социалистическэ гүрэнтэй болоод байнабди, тэрэнэй бата бэхи байһан тухайнь дэлхэйн бүмбэрсэгэй алишье национальна гүрэн атаархажа болохо байна».

* * *

СССР-эй Конституциин проектын илгаануудые тэмдэглэхэ зуураа, нүхэр Сталин болбол манай Конституци гээшэ буржуазна оронуудай конституциһаа хэды ехэ илгаатай байһаниинь харуулһан байна. Буржуазна конституцинууд болбол капиталистическэ байгуулалтаһаа үндэһэ абадаг. Тэрэ байдалда үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэл гээшэ баяшуулай ангиин гарта, арад зоной диилэнхи олониие, ажалшан ангиие мүлжэжэ байдаг баяшуулай ангиин гарта байдаг байна. Буржуазна конституциин еһоор, ямаршье парти засаг түрые эзэлээ хадань обществын гүрэн түрын хүдэлмэри (диктатура) гээшэ гансал буржуазида хабаадаха еһотой юм гэжэ номлогдодог байна. Эдэ конституцинууд болбол бүрин эрхэтэй нацануудай ба хахад эрхэтэй нацануудай байха ябадалые харалдаг байна. Зарим буржуазна конституцинууд хадаа гражданинуудай адли тэгшэ эрхэ ба демократическа сүлөө гээшые таһа арсадаг гү, али үнэнтэ дээрээ үгы болгожорхидог байха юм. Буржуазна орондо зарим конституцинууд болбол «демократизм» гээшые али болохоор һайрхажа, элдэб үнгын хаһалтануудые хэдэг, тиигээд гражданинуудай демократическа эрхэ сүлөө гээшэ тон ехээр хабшагдадаг байха юм. Демократическа зарим эрхэнүүдые үгэхэ гэжэ һанадаг буржуазна конституцинуудшье тэрэнээ дүүргэдэггүй байна. Тиимэ гүрэнүүдэй конституцинууд соо бэшэгдэһэн эрхэнүүд хооһон саарһан дээрэ үлэдэг байха юм.

Сталинска Конституци болбол арадай интересүүдые харадаг, эсэстээ хүртэр демократическа гансал һайн Конституци гээшэ.

Нүхэр Сталинай хэлэһэнэй еһоор, социализмын принципүүд, үйлэдбэриин зэмсэг хэрэгсэлнүүдые социалистическэ үмсэ болгон хэрэглэхэ ябадал СССР-эй шэнэ Конституциин гол һуури болоно. Советскэ гражданинууд хүдэлмэреэр заабол хангагдаха эрхэтэй, амарха эрхэтэй, эрдэм номдо һураха эрхэтэй, мүн ондо ондоошье эрхэнүүдтэй байна.

СССР-эй засаг түрые ажалшан анги барижа байдаг, обществын гүрэнэй хүтэлбэри обществын түрүү анги болохо хүдэлмэришэн ангида мэдэлтэй гэһэн ябадалһаа Сталинска Конституци болбол үндэһэ абадаг.

СССР-эй шэнэ Конституци болбол үндэһэ узуураараа интернациональна юм. Бүхы нацанууд ба үндэһэ яһатан адли тэгшэ эрхэтэй юм, арьhанай үнгэнэй гү, али хэлэнэй, культурна хэмжээн гү, али гүрэнэй хүгжэлтын илгаань, мүн наца ба үндэһэ яһатанай хоорондохи ондоо ямар нэгэн илгаанууд хадаа национальна адли бэшэ эрхэтэй байха ябадалые зүбтүүлхын тула үндэһэ боложо шадахагүй байна гэһэн ябадалһаа заабари абадаг байха юм. «...Бүхы нацанууд ба үндэһэ яһатан тэдэнэй үнгэрһэн сагай ба мүнөөнэй байдалые хамаархангүйгөөр тэдэнэй хүсэтэй гү, али һула байһаниие хамаархангүйгөөр,—обществын ажахын, олониитын, гүрэнэй ба культурна ажабайдалай бүхы һалбаринуудта адли тэгшэ эрхые эдлэхэ еһотой»,—гэжэ нүхэр Сталин хэлэһэн байна.

Сталинска Конституциин еһоор бүхы гражданинууд өөрынгөө эрхэнүүдэй талаар адли тэгшэ байха юм. «Эд зөөриин, национальна уг гарбал бэшэ, эрэ эмын илгаа бэшэ, албан тушаал бэшэ, харин гражданин бүхэнэй өөрынь шадабари ба өөрынь ажал хадаа общество соо тэрэнэй һууриие тодорхойложо үгэнэ» (Сталин).

СССР-эй Конституци болбол гражданинуудай эрхэ ба демократическа сүлөөнүүдые формальнаар тунхаглаад болидоггүй, харин эдэ эрхэ сүлөөнүүдэй болото хэрэг дээрэ бэелүүлэгдэхэ ябадалые хангадаг байна.

Антагонистическэ гэхэ гү, бэе бэендээ дайсан харша ангинуудай үгы байһан ба обществын ажалшадһаа бүридэдэг байһан СССР орон дотор гансал нэгэ партиин байха нүхэсэл бии гээшэ гэжэ нүхэр Сталин өөрынгөө элидхэл соо харуулһан байна. Энэнь хадаа ажалша ниитын интересүүдые зоримгой зүрхэтэйгээр ба эрид шууд хамгаалдаг, тэдэнэй зүгһөө хизаарлашагүй ехэ этигэл найдабари абажа байдаг коммунистическэ парти болоно.

* * *

СССР-эй шэнэ Конституци болбол бүхы арадуудаймнай эрибхи хүдэлөөн ба омогорхолые добжуулжэ угтагдаһан байгаа. Энэ хадаа социализмые гол түлэб байгуулһан советскэ арадай түүхэтэ ехэ илалтануудые хуулишалан батадхаһан ябадал байгаа. Сталинска Конституци иигэжэ хэлэнэ: капиталистическэ оронуудта дарлагдажа байгаа олон миллион хүнүүдэй һанаһан ба мүнөөшье һанажа байһан юумэнүүд СССР дотор бэелүүлэгдээд байна. Тиин тэрэ хадаа ондоошье оронуудта мүн лэ дүүргэгдэжэ хүсэд болохо юм. Манай Конституциин уласхоорондын үгааехэ удхашанарынь энээндэ байна гээшэ.

СССР-эй шэнэ Конституци болбол социализм ба демократи гээшэ илагдашагүй юм, тэрэ хадаа фашистска эзэрхэлгэдэ эсэргүү хүнүүдтэ моральна туһаламжа ба найдамтай түлхүүри болохо юм гэжэ хэлэдэг гэмнэлтын акт болоно гэжэ нүхэр Сталин уридшалан сэсэнээр хэлэһэн байгаа, тэрэ акт болбол фашизмда эсэргүү байна.

Энэ сэсэн үгэнүүдэй удхашанарыень фашистска эзэмдэгшэдтэ эсэргүү Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ тэмсэлые түүхэдэ ябуулһан бүхы дэлхэй бүри тодоор мэдэһэн байна. Социалистическэ демократиин орон хадаа фашистска дарлалтада эсэргүүсэһэн, эрхэ сүлөөдэ дуратай хүн түрэлтэнэй тэмсэлэй авангардда ябаһан байна. Манай гүрэнэй туг дээрэ үнэнтэ зүб демократи, эрхэ сүлөө ба болбосоролой арюун нангин лозунгнууд бэшээтэй байна. Манай орон болбол гитлеровскэ Германиие бутасохихо ябадалда шиидхэхы үүргэ дүүргэжэ, фашистска дээрэмшэдтэ эсэргүү Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөө ба нэрэ хүндын түлөө героическа тэмсэлэй намхашагүй хурса үльгэр жэшээнүүдые бүхы дэлхэйдэ харуулһан байна.

«Сталинай түлөө, Сталинска Конституциин түлөө!»—Энэ уряал хадаа Улаан Армиин олон миллион сэрэгшэдые дайн байлдаанда бодхоодог байгаа, «Сталинай түлөө, Сталинска Конституциин түлөө!»—энэ уряал хадаа зэбүүн муухай дайсаниие бута сохихын тула шэн зоригтойгоор ажаллажа байһан ара талын ажалшадые зоригжуулжа байгаа.

Бидэнэр фашистска Германи ба империалистическэ Японие бута сохеобди. Бидэнэр фашизмын һабарта ороод зобожо тулижа байһан арадуудые сүлөөлөөбди. Бидэнэр Сталинска Конституци дотор бэшэгдэһэн социалистическэ туйлалтануудаа аршалан хамгаалаабди.

Сталинска Конституцяар туяатуулагдаһан манай арад энхэ амгалан сагай социалистическэ байгуулалтадаа дахин оробо. Тэрэ хадаа бүхы бэрхэшээлнүүдые дабан гараха, дайн сэрэгэй һандаргаһан бүхы юумые һэргээн бодхоохо, энэ табанжэл соо дайнай урда байһанһаа нилээд ехэ хэмжээндэ хүртэр ажахыгаа үргэхэ, Советскэ Союзай хүсэнүүдэй шэнэ бадаралтые туйлаха гэжэ дүүрэн шиидэнхэй.

Коммунистическэ партиин, манай Конституциие зохеоһон гениальна вождь нүхэр Сталинай шалгагдамал хүтэлбэри хадаа советскэ арадай үмэнэ байгаа агууехэ зорилгонууд туйлагдаха юм гэһэнэй найдамтай нүхэсэлынь болоно.

Хариин гүрэнүүдэй газар дээрэ байһан Нэгэдэмэл нацануудай зэбсэгтэ хүсэнүүд тухай асуудал тушаа

Генеральна Ассамблейн № 1 комитедэй заседани дээрэ ноябриин 21-дэ В. М. Молотовой хэлэһэн үгэ

Господин түрүүлэгшэ, мүнөө хэлсэгдэжэ байгаа асуудалай ушар удха тухай минии хэлэһэнэйшье хэрэггүй, юундэб гэхэдэ эндэ хэлэһэн делегадуудай олонхинь Советскэ делегациин оруулһан дурадхалые үгтэ буруушаагаагүй байнабшуу. Зүгөөр, энэ дурадхалые буруушаан эрсэжэ болохо байһан хадань, мүн энээнэй ушар удха тухайшье хэлэхэ эрхэтэй зандаа байхаб.

Энэ британска делегат господин Кадоган асуудал табиба. Тэрэ хадаа Генеральна Ассамблей дээрэ иимэ асуудал юундэ табигдаха болоһониие тайлбарилжа хэлэхые гүйһэн байха юм. Би баһа дахин хэлэжэ үгэхөөр бэлэн байнаб. Гэбэшье би хадаа советскэ дурадхалай уг зорилгые хоёр дахин хэлэжэ үгөөд байһан тухайгаа таанарай анхаралые хандуулха байнаб. Энэ асуудал тушаа Генеральна Ассамблей дээрэ хэлээ һэм. Үсэгэлдэр энэ комиссидэ дээрэ мэдээсэл хэбэб. Иигэжэ хоёр дахин хэлэхэдээ би болбол энэ асуудалые Советскэ делегациин ямар ушарһаа табиха болоһониие тайлбарилха гэжэ оролдоһон байгааб.

Минии ородоор хэлэһэн дээрэһээ, Үсэгэлдэр господин Кадоган иимэ асуудал табижа болооһтой. Яахад аб гэхэдэ, оршуулгань түбэгтэй байгаа гээшэ ха. Гэбэшье, минии хэлэһэн юумые французска ба английска хэлэн дээрэ оршуулаад, текстыень бүри Үсэгэлдэр хадаа делегадуудта тараажа үгэһэн байнабшуу. Ушар иимэһээ Үсэгэлдэр юун тухай хэлэһэнээ тодорхойгоор тайлбарилһанай хэрэггүй гэжэ бодоноб.

Богонеор хэлэхэдэ, советскэ дурадхалай уг зорилгонь юун байна гэбэл: энэ асуудалда эли тодо бэшэ юумэ бии хадань элдэбын ойлгосогүй ябадалые зайсуулхын тулада дахин дахтажа хэлэхэмнии гээшэ. Устав й 7-дохи бүлэг бии гэжэ бидэнэр мэдэнэбди. Тэрэнь иимэ нэрэтэй байна гэбэл: „Эб найрамдалда аюул ушаруулһан, эб найрамдалые эбдэлэн ба агресси эһэн тушаа ябуулгануудˮ. Энэ бүлэг соо 43-дахи статья гэжэ бии байна. Энэ статьягай текстые уншаад үзэе:

„Нэгэ. Уласхоорондын эб найрамдал ба аюулгүй байдалые сахиха хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулхын тулада организациин гэшүүд бүгэдөөрөө Аюулгүйн Соведэй хэһэн эрилтээр ба тусхаар хэлсээн гү, али юрын хэлсээнтэй зохилдуулан уласхоорондын эб найрамдал ба аюулгүй байдалые сахихын тулада шухала хэрэгтэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые, туһаламжа ба дайлайгаар ябахада эрхэ үгэхэ хүртэр хангалгын зохёохо арга зэмсэгүүдые үгэжэ байха уялга абана.

Хоёр. Тиимэ хэлсээн гү, али юрын хэлсээн хадаа ямар түрэлэй хэды шэнээн сэрэгүүд байха тухай, тэдэнэй хэр зэргэ бэлэн ба хаана хайшан гээл байха тухай, мүн хангалгын ба туһаламжын ямар зэмсэгүүдые үгэхэ тухай тодорхойлхо болоно.

Гурба. Хэлсээнүүдые батлаха тухай хөөрэлдөөн Аюулгүйн Соведэй үүсхэлээр шадаал аа б... гонихон болзор соо хэгдэжэ эхилхэ. Тиимэ хэлсээнүүд болбол Аюулгүйн Совет ба организациин членэй хоорондо гү, али Аюулгүйн Совет ба организациин бүлэг членүүдэй хоорондо хэгдэжэ гэрээнэй тараа табиһан гүрэнүүдэй конституциинно процедурын еһоор ратификацилагдаха зэргэтэй.

Мүнөө үедэ Аюулгүйн Соведэй дэргэдэхи сэрэгэй-штабной комитет болбол Уставай 43-дахи статьяе дүүргэхэ ябадалые хайшан гээд хангаха тухай асуудалые шэнжэлэн үзэжэ байна. Минии һанахада, хилын саана хаана ямар шэнээн зэбсэгтэ хүсэнүүдэй бии байһан тухай бүхы гүрэнүүдһээ тоо мэдээнүүдые абаха ябадал хадаа 43-дахи статьягаар хэлэгдэһэн тэдэ хэлсээнүүдые зохёохо хэрэгые хүнгэлхэхэ ушаргүй. Тиимэ тоо мэдээнүүдые абаагүй байгаа һаа, сэрэгэй-штабной комитет гээшэ өөрынгөө зорилые дүүргэхэнь бэрхэтэй гэхэ аа байгагай, Нэгэдэмэл нацанууд й организациин мэдэлдэ байха ёһотой зэбсэгтэ хүсэнүүдые эм идхэхэ тиимэ түсэб зохёохон аргагүй, энэ түсэб гээшэ бодото байдалгай таараха ба организациин Уставай урдаа табиһан зорилгоёо дүүргэхэ найдалгань үнэхөөрөө боложо үгэхын аргагүй байгаа юм.

Тиин, ямар нэгэн тоо мэдээнүүдые үгэхэ ба сэрэгэй-штабной комитедэй дүүргэхэ ёһотой ба һэн хүдэлмэри тухай хэлэгшэд лэ гансатан тэрээгээр дүүргэхэгүй байһаниинь мэдээжэ.

Минии һанахада, тиимэ тоо мэдээнүүдые Аюулгүйн Соведэй мэдэлдэ үгэхэ гээшэ мүн угаа ехэ политическэ удхатай байһаниинь эли тодо харагдана. Юрэ хэлэхэдэ, ямар гүрэнүүд хилын саана хаана ямар газарта хэды шэнээн зэбсэгтэ хүсэнүүдтэй байһаниинь эли тодоор харагдаха болоно. Тиин бидэнэр бүгэдөөрөө хэн юунгүй тиимэ мэдээнүүдые Аюулгүйн Соведэй ба организациин генеральна секретариин мэдэлдэ үгөөгүй байгаа хаамнай, энэ ушар бидэндэ хүсэд эли тодо болоод байгаа һэань, үшөө нилээд ехэ юумэ һүрөөгүй эли тодо болоод байхал. Тиимэ мэдээнүүдые абаад байхада, бусадай территори дээрэ Нэгэдэмэл нацануудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй бии байһан тухай асуудал хэр ехэ политическэ удхатай гээшэб гэжэ шүүжэ үзэхэ аргатай болохобди. Тиимэ хэрэгтэ бодото байдал тухай эли тодоор мэдэд байбал, бидэнэр бүгэдэдэ үгаа шухала удхатай ба минии һанахада, бүгэдэниитын эб найрамдалай интересэ таараха, бүхы оронууд ба илангаяа бага арадуудай эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалые хангаха интересэ таараха, мүн тэрэшэлэн Нэгэдэмэл нацануудай организациин гол зорилгонууд болохо эб найрамдалай һанал хүсэлые бэелүүлхэ хэрэгтэ туһалха байнабшуу.

Энэ асуудал тушаа энээнэй урда тээ өөрынгөө хэлэһэн мэдүүлгэдэ нэмэлтэ болгон иигэжэ хэлэхэ һанаатай байһан хүм.

Болгариин правительствые байгуулалга

СОФИЯ, ноябриин 21. (ТАСС). Мүнөө үдэшэлэн премьер-министр Кимон Георгиев гээшэ Арадай суглаанай президиумда өөрынгөө кабинедэй тушаалнаа буунанай тухай мэдүүлгэ барюулба гэжэ софийска радио дамжуулна. Арадай суглаанай президиум болбол премьер министрын шалгагаануудые зүбшөөжэ, тушаалнаа бууһанаа тухай правительствын мэдүүлгые хүлеэн абаад, шэнэ правительствын байгуулагдаха саг хүртэр ороноо хүтэлбэрилжэ байхыень даалгаба.

Хожомынь Арадай суглаанай президиумэй уряалгайгаар коммунистнуудай болгарска хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гэй түрүүлэгшэ Г. М. Димитров гэгшэ тэндэ ерэбэ. Арадай суглаанай президиум болбол Арадай Агуу ехэ суглаанда һунгалтануудай боложо байхада коммунистнуудай хүдэлмэришэнэй партиин дүүнүүдэй олонхинь ябаһан ушарые хараандаа абажа, Г. М. Димитровтой һунгамжануудые зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр, шэнэ правительствые байгуулха хэрэгые Г. М. Димитровто даалгажа, энээнэй тулада хизаарлагдашагүй ехэ эрхэ үгэбэ.

Румынида парламентска һунгалтанууд болобо

БУХАРЕСТ, ноябриин 21 (ТАСС). Ноябриин 19-дэ Румынида болоһон парламентска һунгалтануудта демократическа партинуудай туйлаһан шууд илалтые бүхы газетанууд мүнөөдэр тэмдэглэнэ, „Скынтейя" гэжэ газетэ „Демократи хадаа реакциие эрид шууд илаба. Демократическа партинуудай блок хадаа румынска арадай нэрэһээ мэдүүлгэ хэжэ шадаха, орон соохи гансахан лэ политическэ хүсэн мүн" гэһэн угаа ехэ гаршагтай гарчаг хэблэгдэжэ гараба.

„Ромыния либера" гэжэ газетэ „Национал-либеральна парти ба бэеэ даанги социал-демократическа парти өөһэдынгөө хүтэлбэрлэгшэд болохо Дину Братиану ба Титель Петреску гэгшэдыешье парламентда һунгажа шадахагүй байшаба", гэжэ тэмдэглэнэ. Энэ газетэ Бухарестһээ парламентда һунгагдаһан депутатнуудай списогые толилово гэбэл: һунгагдагшадай дунда Георгиу (компарти), Дежан (национал-либеральна парти), Анна Паукер (компарти), генерал Василиу Рашкану, Пипп (социал-демократическа парти), Михаил Садовяну Александреску, священик Ионеску (крестьянска национальна парти) ба бусад бии.

НЭГЭДЭМЭЛ НАЦАНУУДАЙ ОРГАНИЗАЦИИН ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН СЕССИ ДЭЭРЭ

СОВЕТСКЭ ДЕЛЕГАЦИ БОЛБОЛ АГУУЕХЭ ДЕРЖАВАНУУДАЙ НЭГЭН ҺАНАЛГАЙ БАЙХА ЗАРШАМЫЕ ШАЛГАХА ГЭҺЭН ХАМАГ БҮХЫ ҺЭДЭЛГЭНҮҮДТЭ ЭСЭРГҮҮ ТЭМСЭЛ ХЭҺЭН ЗАНДАА

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 18. (ТАСС-эй спецкорр). Нэгэдэмэл нацануудай организациин үндэһэ һуури болохо агууехэ державануудай нэгэн һаналтай байха заршамые эрид шууд үмөөрһэн Советскэ делегациин позици дээрэһээ энэ заршамда дурагүйшүүл өөһэдынгөө тактикые хубилгаха баатай болоо гэжэ энээнэй урда тээшье мэдээсэгдэһэн байгаа. Организациин Уставые шалгаха гээшые буруушаан аман үгөөр хэлэжэ байбашье, тэдэнэр бодото дээрэ нэгэн һаналтай байха заршамһаа арсаһантай адляар Аюулгүйн Соведтэ голосовани хэхэ процедурые хубилгаха гэжэ эринэ.

Великобританиин, Франциин ба Хитадай делегацинууд болбол Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын члениүүд болохо оронуудай түлөөлэгшэдэй голосованиин процедурые хубилгаха тушаа өөһэдынгөө дурадхалые оруулха саг хүртэр энэ мүнөө хараглажа байһан асуудалые зүбшэн хэлсэлгые хойшолуулха гэжэ дурадхаһан байгаа. Великобританиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Бевин болбол нэгэн һаналтай байха заршамые үндэһөөрынь эбдэхэ ябадалда хүргэхөөр голосованиин процедурые хубилгаха тухай өөрынгөө проектые Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын члениүүдэй анхаралда табижа дурадхаһан тухай хэблэл газетэнүүдтэ туняхаглагдаа һэн.

Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын члениүүдэй сугларжа мүнөөдэр үүлзаһан ябадал хадаа тэрэ үүлзалгые хэхэ гэжэ дурадхаһан делегадуудай гээшэ хэлсэжэ байһан асуудалаа «алибуухы талаарынь шэнжэлхэ» гээшые дан нэгэ талаарынь ойлгодог байһыень харуулба. Тэдэнэр хадаа Уставые шалгажа үзэхэ гэһэнтэй адли тиимэ шиидхэбэрие яабашье абуулха һанаатай.

Нэгэн һаналтай байха заршам тушаа №1 комитедэй үнгэрэгшэ заседани дээрэ булялдаата хэлсээние саг зуура болюулха гэһэн хүсэлтэ шиидхэбэри гаргаагүй байһан хадань, иимэ булялдаата хэлсээн мүнөөдэр үргэлжэлүүлэгдэбэ. (Тэрэ хадаа аяар хэдэн үдэр соо унжагайржа, тэндэ 44 оратор үгэ хэлэһыень һануулха хэрэгтэй). Мүнөөдэр Уставые дахяад хаража үзэхэ тухай хэншье дуугараагүй. Гэбэшье, хэдэ хэдэн делегат, илангаяа Эквадорой, Урда-Африканска Союзай, Панамын ба бусад түлөөлэгшэд агууехэ державануудай нэгэн һаналтай байха гэһэн заршамые үгаа ехээр хизаарлахаар баадхаһан зандаа байба. Эдэ бүхы ораторнууд хадаа энэ хэлсэжэ байһан асуудалые хойшолуулха гэһэн Великобританиин, Франциин ба Хитадай делегацинуудай дурадхалые дэмжэн дүнгэлсэһэн байгаа.

Французска делегаци болбол элдэб олон делегацинуудай оруулһан дурадхалнуудые сэгнэжэ үзөөд эндэ ороһон дурадхалнуудые алибуухы талаарынь шэнжэлжэ үзэхэ аргые делегацинуудта ба тон түрүүн Аюулгүйн Соведэй члениүүдтэ олгохын тулада дурсагдаһан асуудалнуудые зүблэхэ зүйлһөө гаргажа хойшолуулхые элидхэлшые генеральна секретариадтай хамта тус комитет гүйхэ еһотой гэһэн дурадхал оруулба.

Энэ резолюциие голосовалхын урда тээ Советскэ делегациин түлөөлэгшэ Громыко үгэ абаһан байгаа. Тиихэдээ СССР-эй делегаци гээшэ Нэгэдэмэл нацануудай организациин Уставые шалгаха гэһэн алибаа һэдэлгэнүүдые эрид шууд буруушаана гэбэ.

Резолюциие голосованида табиһанай эсэстэ французска делегациин дурадхал 38 голосоор абтажа, тэрэниие 6 голос буруушааһан ба 5-ниинь һаналаа үгөөгүй байба. Энэ резолюциие буруушаажа СССР, Украина, Польша, Югослави, Белорусси ба Чехословаки голосовалһан байха юм.

Тиимэ болохолоороо Нэгэдэмэл нацануудай организацида ажа амидаралай шухала удхатай асуудалые шиидхэхэ хэрэг хойшолуулагдаба гээшэ.

Фашистска агрессиһээ хохидоһон оронуудта эдеэ-хоолой туһаламжа үзүүлхэ тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ

№ 2 комитет болбол ЮНРРА-гэй хүтэлбэрилэгшэ Ла Гардиа гэгшын элидхэлые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлүүлнэ. Мүнөөдэрэй заседани дээрэ Польшын ба Украинын делегадууд болбол ЮНРРА гээшэ 1947 ондо өөрынгөө ажал-ябуулгые үргэлжэлүүлхэ еһотой гэһэн СССР-эй делегациин дурадхалые дэмжэн дүнгэлсэбэ. Тэдэнэр хадаа гансал уласхоорондын хани харилсаание байгуулжа, фашистска агрессиһээ хохидоһон оронуудта туһаламжа үзүүлхэ проблемые түргэнөөр ба ашагтай туһатайгаар шиидхэхэ болохо юм гэжэ зааһан байна. Украинын делегат Барановский гэгшэ энэ проблемын экономическа удхаһаанарые тэмдэглэбэ. «Үгырэһэн оронуудта туһалха гээшэ дэлхэйн экономикые, бүхы дэлхэйн худалдаа-наймаание һэргээн болхоохо хэрэгтэ туһалха ябадал болоно,—гээд тэрэ хүн хэлэнэ. Орон бүхэн элэ зорилгонуудые шиидхэхые хүсэхэ еһотой». Украинска делегаци болбол ЮНРРА гээшэ 1947 ондо худалмэрөө үргэлжэлүүлхэнь шухала гэжэ тоолоно. Ушарынь хадаа, фашистска агрессиһээ хохидоһон оронууд туһаламжа үзүүлхые эрижэ байһан зандаа. Тиихэдэ ЮНРРА гэдэгые һэлгэжэ боломоор тиимэ уласхоорондын шэнэ организаци бии болгохо ябадал хадаа эмхидхэлэй хэрэгтэ сагаа гээжэ, тэрэ сагайнь турша соо туһаламжа үзүүлэгдэхэе болеод байха болоно.

Польшын түлөөлэгшэ болбол дайнай дүүрэһэн сагһаа хойшо польско республика арадай ажахые һэргээн болхоохо хэрэгтэ нилээд амжалтануудые туйлаба. Тиигэбэшье туһаламжа үзүүлхые эрижэ байһан зандаа гэжэ зааһан байха юм. Польша хадаа дайн сэрэгэй хүндэ хүшэр экономическа хойшолонгуудые усадхахадань бусад арадуудта өөрынгөө талаһаа туһаламжа үзүүлхээр бэлэн байнал,—гэбэ.

Великобританиин делегат болбол дайнһаа хохидоһон оронуудта туһаламжа үзүүлхэ проблемые уласхоорондын хани барисаатай боложо шиидхэхэ гэһэниие буруушаажа хэлэһэн байгаа. Тэрэ хадаа хоер талын договорнуудые зохеожо, тиимэ туһаламжа үзүүлхэ тухай США-гай делегадай дурадхалые дэмжэбэ. Тэрэ хадаа тиимэ системэ гээшэ бусад оронуудые өөрынгөө нүлөө мэдэлдэ оруулха гэжэ хүсэһэн тусгаар оронуудай политикын зэмсэг болохо байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ байбашье тэрэниие мүн лэ уласхоорондын хани харилсаанай формо гээшэ гэжэ тус комитедэй члениүүдтэ этигүүлхэ гээд дэмы һэдэлгэ гаргаһан байгаа.

Мүн тэрэшэлэн энэ заседани дээрэ Хитадай делегат үгэ хэлэжэ эдеэ-хоолой гол ресурснуудай хэды шэнээн бии байһаниие буридхэхэ ба хубаахы хэрэгые эрхилхэ тиимэ комитет Нэгэдэмэл нацануудай дэргэдэ байгуулхые дурадхаба.

Нэгэдэмэл нацануудай организациин худэлмэридэ профсоюзуудай уласхоорондын федерациин хабаадалсаха тухай

№ 2 ба 3 комитедүүдэй нэгэдэмэл заседани дээрэ Экономическа ба Социальна Соведэй элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэн болохо[illegible] французска делегациин түлөөлэгшэ Леон Жуо гэгшэ нэгэн талаһаа Экономическа ба Социальна Соведэй болон нүгөө талаһаа Бүхы дэлхэйн профсоюзуудай федерациин хоорондо нягта барисаатай болохые дурадхаһан байна. Экономическа ба Социальна Совет болбол 1946 оной июниин 21-дэ саг үргэлжын комитет бии болгохо гэжэ тогтооһон тухайнь һануулба. Тэрэнэй уялгань юу байнаб гэхэдэ: хэдэ хэлэл правительственна бэшэ уласхоорондын организацинуудай, тэрэ тоодо Бүхы дэлхэйн профсоюзуудай Федерацитай зүбшэжэ үзэхэ ябадал болоно. Тиимэ гуримтай байгаа хадаа Экономическа ба Социальна Соведэй өөрынь худалмэридэ тус Федерациин сэхэ хабаадалсаха ябадалда һаад хэнэ гэжэ Жуо зааһан байна.

Заседаниин боложо байхада, делегадууд болбол Бүхы дэлхэйн профсоюзуудай Федерациин хандаһан бэшэгые хүлеэн абаба. Тэрэ бэшэг соогоо Федераци болбол 1946 оной июниин 21-дэ Экономическа ба Социальна Соведэй гаргаһан шиидхэбэрие иимэ юумэ хэжэ хангаха зорилготойгоор дахин хаража үзэхые гүйна гэбэл: 1) Мүнөө үедэ тусхай эмхи зургаануудта хэрэглэгдэжэ байһан процедуратай тааралдуулан зүблэхэ зүйлдэ уридшалан оруулагдаһан асуудалнуудые Соведэй үзэмжэ дээрэ табиха эрхэ олгохо. 2) Федерациин һонирхожо байһан хамаг бүхы асуудалнууд тушаа Соведтэ бэшэгээр ба амаараа мэдээсэжэ байха эрхэ олгохо болоно.

Советскэ Союзай түлөөлэгшэ Арутюнян гэгшэ Бүхы дэлхэйн профсоюзуудай Федерациин хандалгые дэмжэн дүнгэлсөө, тус Федерациин гүйлтые хангахыень энэ комитедтэ һайшаан дурадхаба. Советскэ делегациие толгойлогшо В. М. Молотов октябриин 29-дэ Генеральна Ассамблейн заседани дээрэ «үгаа олон гүрэнүүдэй хэдэн миллион хүдэлмэришэдые нэгэдүүлһэн профессиональна союзуудай уласхоорондын организаци һүүлэй жэлнүүдтэ бии болоод байһан хадань, тэдэнтэй хани барисаатай болохые» уряалһан юм гэжэ Арутюнян һануулһан байгаа. Молотов болбол Бүхы дэлхэйн профсоюзуудай Федераци шэнги тиимэ ниитын демократическа организацинуудай дэмжээргэдэ түшэглэлэгүй юм хадаа өөрынгөө хэрэгэй амжалтые хангажа шадахагүй байһан Социальна ба Экономическа Соведтэ тиимэ юумэ гээшэ илангаяа шухала хэрэгтэй байна гэжэ тэмдэглэһэн байха юм.

Советскэ делегат болбол Сан-Францискода болоһон конференциһээ эхилэн Нэгэдэмэл нацануудай организацитай ба тон түрүүн Экономическа болон Социальна Соведтэй холбоо барисаатай болохо тухай Бүхы дэлхэйн профсоюзуудай Федерациин дурадхалые Советскэ делегаци ходоодоо эрид шууд дэмжэн дүнгэлсэжэ байһан юм гэжэ тэмдэглэбэ. Тэрэ сагта энэ асуудалые хангалтатайгаар шиидхээгүй байһан дээрэһээ, элдэб олон оронуудта профсоюзна ниитын дунда нилээд ехээр дураа гуталга гараһан байха юм. Советскэ делегат хадаа профсоюзууд гээшэ мүнөө үедэ ехэхэн хүсэн болоод байна, тиимэ хадань уласхоорондын экономическа ба социальна проблемэнүүдые шиидхэхэдээ тэдэниие хэрэгсээгүй байжа болохогүй гэжэ тэмдэглэһэн байгаа.

Дам саашаа советскэ делегат болбол Нэгэдэмэл нацануудай организациин Бүхы дэлхэйн профсоюзуудай Федерацитай барисаатай болохо тухай асуудалые шиидхэхэдээ тэрэниие бусад правительственна бэшэ организацинуудтай адлидхаха гээшэ буруу болохо юм гэжэ зааба. Хамта 150 гаран правительственна бэшэ организацинууд Экономическа ба Социальна Соведтэ барисаатай болое гэһэн гүйлтатайгаар хандаба. Тэдэнэй дунда велосипедистнүүдэй интернациональна союз шэнги тиимэ организацинууд бии. Энэ союзые хэды ехээр хүндэлжэ байбашье тэрэниие Бүхы дэлхэйн профсоюзуудай Федерацитай нэгэ хэмжээндэ табижа болохогүй. Правительственна бэшэ организацинуудтай зүбшэжэ үзэхэ тухай хэлэгдэһэн Нэгэдэмэл нацануудай организациин Уставай 71-дэхи статья хадаа энэ зүбшэлгэ гээшэ хамаг бүхы ушарнуудта нэгэ янзын байха еһотой гэжэ хараална. Тусхай комитедээр дамжуулжа бэшэ, харин Экономическа ба Социальна Соведтэй сэхэ барисаатай болохо тухай Бүхы дэлхэйн профсоюзуудай Федерациин гүйлтань үнэнтэ зүб ба хуулитай байнабшуу. Тэрэ гүйлтань хангагдаха еһотой гэбэ.

Норвежскэ делегат болбол хэрбээ тус Федерациин гүйлтань хангагдаад байгаа юм һаань, Нэгэдэмэл нацануудай организациин члениүүд аад, энэ Соведтэ оролсоһон оронуудта орохоёо Бүхы дэлхэйн профсоюзуудай Федераци Экономическа ба Социальна Соведтэ булюу ехэ эрхэтэй болохонь гэхэ һанаатайгаар айжа байһанаа мэдүүлбэ. Норвежскэ делегадай хэлээшые арсажа, Советскэ делегациин түлөөлэгшэ болбол тэрэ мэтын аймхай һанал гээшэ үндэһэгүй байһаниие харуулба. Нэгэдэмэл нацануудай организациин член болоһон гүрэн бүхэн Экономическа ба Социальна Соведтэ һунгагдаха эрхэтэй юм гэхэ зуураа, хэрбээ тэрэ гүрэн тус Соведэй член болоогүй байгаашье хадаа, тэрэ оронто хабаадаха тусхай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэдэнь голосовалха эрхэгүйгөөр Соведэй худэлмэридэ хабаадалсажа шадаха юм. Тиимэ болохолоороо Бүхы дэлхэйн профсоюзуудай Федерацида олгогдохо эрхэ хадаа Нэгэдэмэл нацануудай члениүүдэй эрхэһээ зааншье хэтэржэ гарахагүй байна гэбэ.

Өөрын захиргаагүй газар нютагууд тухай

Нэгэдэмэл нацануудай организацида табигдаһан хэлсээнүүдэй проектнүүдые хаража үзэхын тулада харгалзамжын комитедээр байгуулагдаһан № 1 подкомитет болбол Номгон далай шадар байһан Самоа гэдэг аралнуудые харгалзамжадаа абаха тухай Шэнэ Зеландиин правительствын оруулһан хэлсээнэй проектые мүнөө үедэ зүбшэн хэлсэжэ байна. Дэлхэйн түрүүшын дайнай урда тээ эдэ аралнууд Германида хабаатай байһан юм. Эб найрамдалай договор баталагдаһанай һүүлээр Лига нациин үгэһэн мандадай еһоор, эдэ аралнуудые британска империин үмэнэһөө Шэнэ Зеланди захиран хүтэлжэ байгаа һэн.

Самоа аралнуудые харгалзамжада абаха тухай хэлсээнэй проект хадаа айхабтар ехэ дутуунуудтай байна. Тэрэ хадаа эдэ аралнуудта һуудаг зоной бээ даанхай болохо ябадалые түргэнөөр тогтоолгодо туһалха практическа хэмжээнүүдые хараалаагүй байхаһаа байтагай, харин манлатна системэдэ ороходоо тэрэниие бүри доро болгоһон байна.

Харин гүрэнэй ээрхэлгэһээ дулдыданги байха бүхы хүндэ хүшэрые бээ дээрээ үзэжэ гараһан оронуудай түлөөлэгшэд болохо тус комитедэй члениүүд хадаа эндэ табигдаһан проектые үндэһөөрынь хубилгаха тухай асуудалые хатуугаар табиба.

Индиин делегат Синг болбол Нэгэдэмэл нацануудай организациин Уставай 81-дэхи статьягай еһоор бүхы проектнүүдтэ хабаадаха дурадхалые мүнөөдэр оруулһан байна гэбэл, ямар условитойгоор харгалзамжа байгуулагдахаб, тиигээд бээе даанхай болохо эрхэтэй болтороо тэрэ өөрын захиргаагүй газар нютагуудтахи хуули засагынь хэнэй гарта байха тухай, тэндэхи захиргааниинь хайшан гээд эмхидхэгдэхэ тухай тодорхойгоор заажа үгэхэ ушартай гэбэ. Индийскэ делегаци болбол өөрынь захиргаагүй газар нютагуудай захиргааниинь Нэгэдэмэл нацануудай организациин гарта сэхэ байха еһотой гэжэ тоолоно.

«Хэрбээ хуули захиргааниинь Нэгэдэмэл нацануудай организациин гарта байгаа юм хадаа, харгалзамжын системын гол зорилгонуудай нэгэниинь болохо—бээе даанхай ба өөрын захиргаатай болгохо ябадалые мүнөө үедэ өөрын захиргаагүй байһан газар нютагуудай аралнуудта түргэнөөр олгожо үгэхэ юм гэжэ Синг хэлээ. Харин гүрэнэй ээрхэлгэ доро байһан оронуудай дүй дүршэл дээрэһээ харахада, гоё һайхан декларацинууд хэгдэһэн байгаашье һаань, ээрхэжэ байһан державанууд болбол эндэхи арадууд бээе даанхай болохоор үшөө бэлэн болоодүй гэһэн шалтаг бариад, өөрын захиргаатай болохо ябадалые һаатуулдаг байна. Ушар иимэһээ, бидэнэр хадаа харгалзамжада абтаһан газар нютагуудай бээе даанхай болохо еһотой тусгаар болзорнуудые тогтоохые дурадхаһабди. Элэ газар нютагуудые захиран хүтэлхэ хэрэгые Нэгэдэмэл нацануудай организаци сэхэ бэелүүлхэ еһотой гэжэ дурадхахадаа, бидэнэр болбол ямар нэгэн державада орходоо Нэгэдэмэл нацануудай организаци гээшэ үлэмжэ сэхээр байха бээз гэжэ һанаһабди. Тэрээнһээ гадна, үндэһэ яһанай илгаа гаргаха ябадал хүүлчар хоригдоһон байхадаашье харин гүрэнэй захиргаанай ажал хэрэгүүдтэ үндэһэ яһанай илгаа гаргаха ябадал олон үзэгдэдэг байнабшуу. Хэрбээ тэдэ газар нютагуудые сэхэ Нэгэдэмэл нацануудай организаци захиран хүтэлжэ байгаа юм һаань, эб найрамдал ба амгалан байдалда аюул ушарха ябадал бага болохо бэлэй» гэбэ.

Ирагай делегат болбол Самоа аралнуудые харгалзамжада абаха тухай хэлсээн дотор элэ аралнууд дээрэ өөрынь захиргаатай болгохын тулада ямар хэмжээнүүд абтаха ба ямар болзор соо тэрэниие тогтоохо байһан тухай тодорхойгоор заагдаха еһотой гэһэн байна.

Индийскэ делегациин оруулһан дурадхалые зүбшэн хэлсээгүй ба тэрэниие буруушаажа нэгэшье үгөөр арсаагүй байһан аад, комитедэй зарим члениүүд элдэбын процедурна шалтаг бариһан бэеэрээ тэрэниие болюулха һэдэлгэ гаргаһан байха юм. Шэнэ Зеландиин делегат хадаа энэ дурадхал абтахын аргагүй гэжэ хэлээд байхадаа, тус хэлсээнэй проектые зохеогшодой үнэхөөрөө ямар һанал хүсэлтэй байһыень элидэ гаргаба.

Советскэ Союзай түлөөлэгшэ Н. Новиков болбол Индиин түлөөлэгшын дурадхалда Советскэ делегаци һайшаан хандана гэжэ хэлээд, тэрэниие шадаал һаа хүсэд дүүрэнээр зүбшэн хэлсэхые дурадхаһан байгаа.

Үни удаан саг соо булялдаата хэлсээн болоһон аад, ямаршье аша үрэ гараагүй. Индиин делегат болбол индийскэ дурадхалые буруушаагшад гээшэ өөрын захиргаагүй байһан газар нютагуудые Нэгэдэмэл нацануудай организациин харгалзамжада үгэхэ гээшые яахадаа буруушаһанаа нэгэусаха зэргэтэй гэжэ эриһэн байна.

Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй члениүүдэй хуулита бэшэ заседани

Триестын Сүлөөтэ Территориин губернаторай эрхэ тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 19. (ТАСС-эй спецкорр). Үсэгэлдэр В.М. Молотов түрүүлэгшэтэйгээр Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй хуулита бэшэ заседани болобо. Министрнүүдэй Совет болбол Триестын Сүлөөтэ Территориин губернаторай эрхэ ба тэндэхи нютагай хуули засагай органуудтай тэрэнэй ямар харилсаатай байха тухай зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлүүлбэ.

Советскэ делегаци болбол Триестын Сүлөөтэ Территориин улад зондо демократическа эрхэ хангаха шухала хэрэгтэй дүрим заабариин асуудал бүхэниие урдынхидаал адли аршалһан байха юм.

Энээнэй урда тээ болоһон заседанинууд дээрэ ниитын аюулгүйн директорые (полициин начальник) томилхо тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээд байһан хадань, тэрээл тушаа Молотовой дурадхаһан һамжые үндэһэ болгожо абаһан байна. Министрнүүд болбол ниитын аюулгүйн директорэй тушаалда орохо кандидатурые Сүлөөтэ Территориин правительственна совет табиха еһотой гэжэ зааха гэһэн байна. Ниитын аюулгүйн директор болохоор табигдаһан кандидадууд гү, али бусад хүнүүдые правительственна соведтэй зүбшэһэнэй һүүлээр губернатор томилдог байха болоно. Мүн тэрэшэлэн правительственна соведэй зүбшэһэнэй һүүлээр губернатор хадаа директорые тушаалһаань гаргажа шадаха ушартай.

Бевин болбол губернатор гээшэ нютаг дээрэхи засагаархинай зүгһөө абтаһан захиргаанай хэмжээнүүдые зогсоожо шадаха байһан тухай пунктые дурадхаһан байна. Тэрэнь юун гэнэб гэхэдэ, губернатор хадаа нютаг дээрэхи засагаархинай үдэр бүриин захиргаанай хүдэлмэридэ хамаархалсаха аргатай болохо юм. Ушар иимэһээ, Молотов болбол британска дурадхалые буруушаажа арсаба. Зүгөөр тиихэдээ хэрбээ Сүлөөтэ Территори дээрэһээ сэрэгүүдые гаргажа абаашаха тухай бусад асуудалнууд тушаа үгээ нэгэдээд байгаа юм һаа, тэрэ дурадхалые абахаар бэлэн байнаб гэжэ зааһан байгаа.

Сүлөөтэ Территориин гадаадын харилсаанууд тушаа губернаторай ямар уялгатай байха тухай асуудалаар булялдаата хэлсээн болоһон байха юм.

Бевин болбол гадаадын харилсаануудай хэрэгые губернаторай гарта үгэжэ, тэрээнһээ правительственна соведэй зайсуулха [illegible] удхатай дурадхал оруулба.

Тиихэдэнь Молотов энээниие буруушаажа арсаһан байба. [illegible]дын харилсаанууд ехэ [illegible] далнуудта аюулгүйн Соведэй [illegible]лэгшэ болохо губернатор [illegible]хы үгэ хэлэдэг байха гээшые [illegible] шөөжэ болоно. Тэгэд гол [illegible] экономическа асуудалнуудай [illegible] бүриин гадаадын харилсаа[illegible] хэхэ тухай хэлэхэ юм болоо[illegible] тэрээндэ правительственна со[illegible] хабаадалсаха ябадалые бо[illegible] гээшэ дан'гайхалтай болохо[illegible] набшуу. Иимэ харилсаануу[illegible] правительственна соведэй [illegible] болохо еһотой, тэрэ хадаа г[illegible]торай хиналта доро үдэр [illegible] гадаадын харилсаануудые яб[illegible] байха зэргэтэй.

Министрнүүд болбол гад[illegible] харилсаануудай талаар [illegible] байһан хэрэгүүдые правите[illegible] на засагаархин хүтэлхэ юм, [illegible] дэ губернатор гээшэ догов[illegible] ба хэлсээнүүдэй Сүлөөтэ Те[illegible]риин статудта харша байга[illegible] һаань, тэрэниие зогсоохо [illegible] гэжэ хэлэһэн дурадхалые [illegible] абаха гэжэ үгээе нэгэдэһэ[illegible]

Сүүдэй чиновнигуудые [illegible] тухай асуудал тушаа һанал[illegible] андалдаха ябадал эдибх[illegible] болобо. Советскэ делегаци [illegible] хэрбээ Сүлөөтэ Территориин [illegible]ституциин еһоор сүүдэй [illegible] гуудай тушаалнуудые дааха[illegible] гурим тогтоогдоогүй байга[illegible] һаань, сүүдэй чиновнигуудые [illegible] вительственна соведэй һайш[illegible] губернатор томилдог байха [illegible] гэжэ дурадхаба.

Тиигэжэ юулдэ хэлэгдэһэ[illegible]дэ: Триестын Сүлөөтэ Терри[illegible] ерээдүйн сагай конституцин[illegible] һэ һуури дээрэ сүүдэй чинов[illegible]дые һунгажа болохо байлаби[illegible]

Энэ дурадхалые Бевин [illegible] шаажа арсаһан байгаа.

Зүгөөр, Бевин болбол сүү[illegible]дые һунгажа болохо тухай [illegible] той бээз холбохо дураммни [illegible] өөрынгөө дурадхалые үмөөржэ [illegible] гэлжэлүүлбэ. Тэрэ хадаа пол[illegible] начальнигые томилхо тухай [illegible] һандал адляар судьянарые то[illegible] гэжэ дурадхаһан байха юм. [illegible] дэнь, Молотов болбол пол[illegible] начальнигые томилхын тулада [illegible] тоогдоһон условинуудые сүү[illegible]рые томилгодо хэрэглэжэ бо[illegible] гүй гээд тайлбарилһан байна. [illegible] асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ [illegible] дахи заседани дээрэ үргэлж[illegible] лэгдэхэ гэбэ.

Армиһаа табилгын удааруулагдажа байһанда англиска солдадууд дурагүйгэнэ

ЛОНДОН, ноябриин 22. (ТАСС). Рейтэр агентствын дамжуулһанай еһоор, армиһаа табилгые удааруулһаниие буруушаажа Дунда Востогто Англиин солдадуудай эмхидхэһэн митингдэ хабаадалсаһанайнгаа түлөө 14 англиска солдадууд, тэдэнэй дунда хэдэн унтер-офицернүүд сэрэгэй трибуналай урда зогсохонь гээшэ ха гэжэ, үсэгэлдэр Англиин сэрэгэй министерствын түлөө[illegible] мэдүүлбэ.

Эдэ сэрэгүүд дүрбэн ондоо зарта байратай байгаа гэжэ [illegible] гэй министерствын түлөөлэгш[illegible] лээд, бэшэ юушье нэмэжэ хэл[illegible] арсаба.

Тель-Эль-Кебир, Порт-Саид, [illegible] ба Аббасаи гэжэ газарнуудта [illegible] ратай сэрэгүүд тухай эндэ хэ[illegible] нэ гэжэ тухайлагдана.

Танюг агентствын буруушаалга

БЕЛГРАД, ноябриин 21. (ТАСС). Мүнөөдэр Танюг гэдэг югославска телеграфна агентствын буруушаалга хэблэлдэ туняхаглагдаһан байна. гэбэл: «Грецидэ монархистнуудай террор хэжэ байһан дээрэһээ лотоодын хэсүү хүндэ байдал тохеолдоһоной түлөө харюусалгые Югославида тохохын зорилгоор Югославиин федеративна арадай республикада эсэргүү хардалга-гүрдэлгын хорото муухай кампани греческэ реакционно хэблэл газетэнүүд ба мэдээжэ хүтэлбэрилхы политическэ тушаалтанай дунда хэзээ үниһөө хойшо ябуулагдажа байна. Илангаяа һүүлэй үедэ энэ кампани бүри ехээр гаараад байха юм. Мэнэ һаяхан нэгэн талаһаа греческэ армиин частьнууд ба нүгөө талаһаа Скра гэдэг нютагай улад зон болон греческэ демократическа хүдэлөөн частьнуудай хоорондо [illegible]лалдаан болоһон ушарые Юго[illegible]виин гэмэр болобо гэжэ [illegible] Югославска телеграфна' агент[illegible] —Танюг болбол эдэ бүхы [illegible] сэлнүүд хадаа хардалга гүр[illegible] удхатай һанаагаа абажа зох[illegible] шал худал байна гэжэ буруу[illegible] на.

Харюусалгата редактор Ц. Д. ДАМДИНЖАП[illegible]

МҮНӨӨДЭР

ПРОГРЕССТЭ

Белый клык

ЭРДЭМДЭ

«Түрэл газар нютаг»

2, 4, 6, 8, ба 10 часта эхилхэ

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. [illegible] зам. редактора — 23. ответ. секретаря—3-23; отдел.в: партийной и комсомольской жизни, [illegible] хозяйства — 3-23 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта — 4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); об'явлений — 2-64 (2 зв.).

Н—00751. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров [illegible] тираж 10[illegible]